

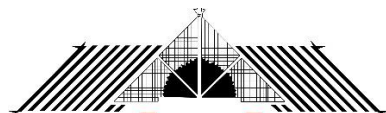
WÓJT GMINY ŁOMAZY

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY ŁOMAZY

OPRACOWANIE:

arch-dom

BIURO PROJEKTOWE SP. J.
Henryk Dołęgowski, Ryszard Suchora

Plac Szkolny Dwór 28

21-500 Biała Podlaska

Tel. 83 342 00 36

e-mail: biuro@archdom.eu

Projektant:

mgr inż. arch. Henryk Dołęgowski
upr. urb. 812/89

Asystent projektanta:

mgr inż. Adam Łučko

mgr inż. arch. HENRYK DOŁĘGOWSKI
UPRAWNIENIA URBANISTYCZNE
Min. Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa – nr 812/89
Polskiej Izby Urbanistów – nr WA-037/KW/020/2014
Woj. Konserwatora Zabytków – nr 19/4

Lucjo Adams

BIAŁA PODLASKA, 2025 R.

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	4
2.	Podstawa formalno-prawna	4
3.	Cel opracowania prognozy	5
4.	Zakres opracowania prognozy	5
5.	Metody pracy i materiały źródłowe.....	6
6.	Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego projektem planu ogólnego gminy Łomazy.....	9
6.1.	Położenie i zróżnicowanie fizycznogeograficzne	9
6.2.	Budowa geologiczna i rzeźba terenu.....	10
6.3.	Złoża kopalin.....	12
6.4.	Wody powierzchniowe i podziemne	13
6.5.	Gleby	16
6.6.	Środowisko	16
6.7.	Warunki klimatyczne.....	16
6.8.	Obszary objęte ochroną prawną, w tym obszary Natura 2000	17
6.8.1.	Użytki ekologiczne	17
6.8.2.	Pomniki przyrody	17
6.9.	Hałas.....	18
6.10.	Zabytki.....	18
7.	Ocena oddziaływania projektu planu	23
7.1.	Cel opracowania ustaleń projektu planu ogólnego.....	23
7.2.	Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu	24
7.2.1.	Strefa SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	25
7.2.2.	Strefa SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną.....	25
7.2.3.	SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową.....	25
7.2.4.	SU – strefa usługowa	26
7.2.5.	SP – strefa gospodarcza	26
7.2.6.	SR – strefa produkcji rolniczej.....	26
7.2.7.	SI – strefa infrastrukturalna	27
7.2.8.	SN – strefa zieleni i rekreacji.....	27
7.2.9.	SC – strefa cmentarzy	28
7.2.10.	SO – strefa otwarta.....	28
7.2.11.	SK – strefa komunikacji.....	29
7.2.12.	Obszary uzupełnienia zabudowy	29
7.3.	Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.....	29

7.4.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym lub krajowym, istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	30
8.	Przewidywane oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.....	32
8.1.	Oddziaływanie na ludzi	33
8.2.	Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy i różnorodność biologiczną	33
8.3.	Oddziaływanie na wody powierzchniowej i podziemne	34
8.4.	Oddziaływanie na powietrze i klimat	35
8.5.	Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby	35
8.6.	Oddziaływanie na krajobraz, obszary chronione i obszary Natura 2000	36
8.7.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	36
8.8.	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	36
8.9.	Transgraniczne oddziaływanie	37
9.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.....	37
10.	Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko.....	37
11.	Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu planu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	38
12.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	39
13.	Załączniki	44
14.	Oświadczenie autora prognozy	45

1. Wprowadzenie

Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wprowadzono obowiązek sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (zwaną prognozą oddziaływania na środowisko lub prognozą) dla planu ogólnego gminy, w tym ich zmian.

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy instrument monitorowania implementacji zasady zrównoważonego rozwoju w dokumentach strategicznych. Zrównoważony rozwój jest jedną z fundamentalnych zasad w planowaniu przestrzennym, dlatego też prognoza ma na celu zapewnienie, że przyjęte rozwiązania wyczerpują wymagania zasady zrównoważonego rozwoju. W prognozie rozpatrywany i oceniany jest możliwy wpływ projektowanych ustaleń (w przypadku ich realizacji) na istniejący stan środowiska i jego przemiany.

Niniejsze opracowanie jest prognozą oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego gminy Łomazy, zwanego dalej planem ogólnym lub POG. Obszar opracowania prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego obejmuje gminę Łomazy w jej granicach administracyjnych, wskazane na załączniku graficznym do niniejszego dokumentu.

2. Podstawa formalno-prawna

Wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko stanowi obowiązek, o którym mówi art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.). Powołując się na ww. artykuł, opracowywana prognoza stanowi część strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Opracowanie projektu planu ogólnego powinno uwzględniać w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko następujące aspekty:

- uzgodnienie z właściwymi organami zakresu i stopnia szczegółowości informacji, które powinna obejmować prognoza oddziaływania na środowisko,
- opinię właściwych organów odnośnie opracowanego projektu i jego prognozy,
- zapewnienie społeczeństwu udziału w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego. Uwagi, wnioski oraz opinie do projektu POG, mogą być wnoszone na podstawie przepisów z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 z późn. zm.),
- Zawarcie ustaleń ujętych w opracowaniu prognozy, opinii organów, uwag i wniosków zgłoszonych przez społeczeństwo.

Niniejsza prognoza zawiera informacje ukazujące obrane w projekcie planu ogólnego cele oraz aspekty prawne dotyczące opracowania prognozy oddziaływania na środowisko. Dokument prognozy obejmuje także analizę istniejącego stanu środowiska gminy Łomazy, przedstawia aktualne problemy odnoszące się do jego ochrony oraz odnosi się do oddziaływań realizacji ustaleń planu ogólnego, wobec obszarów chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r., o ochronie przyrody. Prognoza porusza także temat ochrony środowiska zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym i wspólnotowym. Opracowanie przedstawia także rozwiązania alternatywne, których celem jest zapobieganie, ograniczanie i minimalizowanie negatywnych oddziaływań ustaleń planu ogólnego na środowisko. Rozwiązania te opisano oraz rozpatrzono ich wybór, podając jednocześnie ich uzasadnienie.

3. Cel opracowania prognozy

Opracowanie prognozy ma na celu przeprowadzenie oceny i analizy istniejącego stanu środowiska oraz jego ewentualnych zmian, które mogą nastąpić w wyniku braku realizacji projektowanych rozwiązań.

Dokument ma przedstawić zagrożenia, które wiążą się z realizacjami projektu planu ogólnego oraz innych niż dotychczas sposobów użytkowania terenów, obiektów i instalacji, zwłaszcza dotyczących terenów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem. Zadaniem prognozy jest także omówienie wszystkich oddziaływań realizacji ustaleń planu ogólnego, zarówno na środowisko przyrodnicze, jak i dobra materialne.

Opracowanie ma wskazać także skutki, jakie niosą za sobą projektowane zamierzenia, w szczególności następstwa, jakie mogą dotknąć obszary chronione. Realizacja ustaleń planu ogólnego może oddziaływać negatywnie na terenie znacząco wykraczającym poza granice gminy, np. na obszarach sąsiadujących z gminą, co w związku z powyższym powinno zostać przeanalizowane i ukazane w niniejszej prognozie. W przypadku, gdy ustalenia mogą znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze sąsiednich krajów, należy ująć to w tekście prognozy. Przyjęte przez plan ogólny rozwiązania powinny być sprawdzone pod kątem stopnia negatywnego wpływu na środowisko. Celem prognozy jest określenie sposobu ograniczenia lub kompensacji przyrodniczej niepożądanych następstw projektu. W opracowaniu powinny znaleźć się również informacje o metodach zastosowanych przy jego sporządzaniu (przedstawione w rozdziale 5 niniejszego opracowania), jak również streszczenie w języku niespecjalistycznym (rozdział 12 opracowania).

4. Zakres opracowania prognozy

Zakres niniejszej prognozy został określony w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Ponadto wymagany zakres opracowania został, w zakresie stopnia szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie, uzgodniony w toku postępowania formalno-prawnego z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym (pismo Nr ONS.NZ-7016.4.43.2024 z dnia 03.01.2025 r. oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (pismo Nr WSTI.411.33.2024.AC z dnia 31 grudnia 2024 r.).

Zgodnie z ww. przepisami, prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Łomazy:

- 1) zawiera:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
 - f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
 - g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

- 2) określa, analizuje i ocenia:
- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
 - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne– z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- 3) przedstawia:
- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Obszar opracowania prognozy oddziaływania na środowisko obejmuje granice opracowania planu ogólnego, na których może wystąpić potencjalne oddziaływanie jego ustaleń.

5. Metody pracy i materiały źródłowe

Do sporządzenia dokumentu wykorzystano metody opisowe, analizy jakościowe wykorzystujące dostępne wskaźniki stanu środowiska oraz metody identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku, na podstawie których wyciągnięto określone wnioski.

Prace prognostyczne polegały na przeanalizowaniu dokumentów charakteryzujących strukturę przyrodniczą terenu (stan istniejący i dotychczasowe przekształcenia środowiska). Wyciągnięte wnioski pozwoliły na określenie wpływu na środowisko planowanych stref planistycznych i wskaźników urbanistycznych, identyfikację ewentualnych konfliktów przestrzennych oraz tendencje dalszych procesów.

Wpływ przeznaczenia terenów na stan środowiska i zagrożenie dla terenów chronionych przeanalizowano zgodnie z wymaganiami ustawowymi.

Wynikiem opracowanych analiz są rozwiązania mające na celu zminimalizowanie potencjalnie negatywnych oddziaływań ustaleń planu ogólnego na środowisko przyrodnicze. Zakres prac nad Prognozą został dostosowany do charakteru opracowywanego dokumentu oraz skali i stopnia szczegółowości jego zapisów.

Celem ułatwienia oceny jak i prezentacji wyników oddziaływań poszczególnych funkcji terenu na środowisko było wykorzystanie uproszczonej i dostosowanej do potrzeb tego dokumentu analizy macierzowej. Ze względu na ogólność zapisów planu ogólnego brak tu jest informacji o charakterze ilościowym, a Prognoza ma charakter jedynie jakościowy.

Przy opracowaniu niniejszego planu ogólnego wykorzystano następujące materiały źródłowe:

1) Akty prawne:

- a) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 z późn. zm.),
- b) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.),
- c) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.);
- d) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54 z późn. zm.);
- e) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 z późn. zm.);
- f) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 z późn. zm.),
- g) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2024 r., poz. 1290);
- h) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 82);
- i) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 z późn. zm.);
- j) Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 o odpadach (Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 z późn. zm.);
- k) Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r., poz. 757);
- l) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.);
- m) Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity);
- n) Rozporządzenie Ministra Środowiska z 22 czerwca 2017 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2017 r, poz. 1416 ze zm.);
- o) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
- p) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);

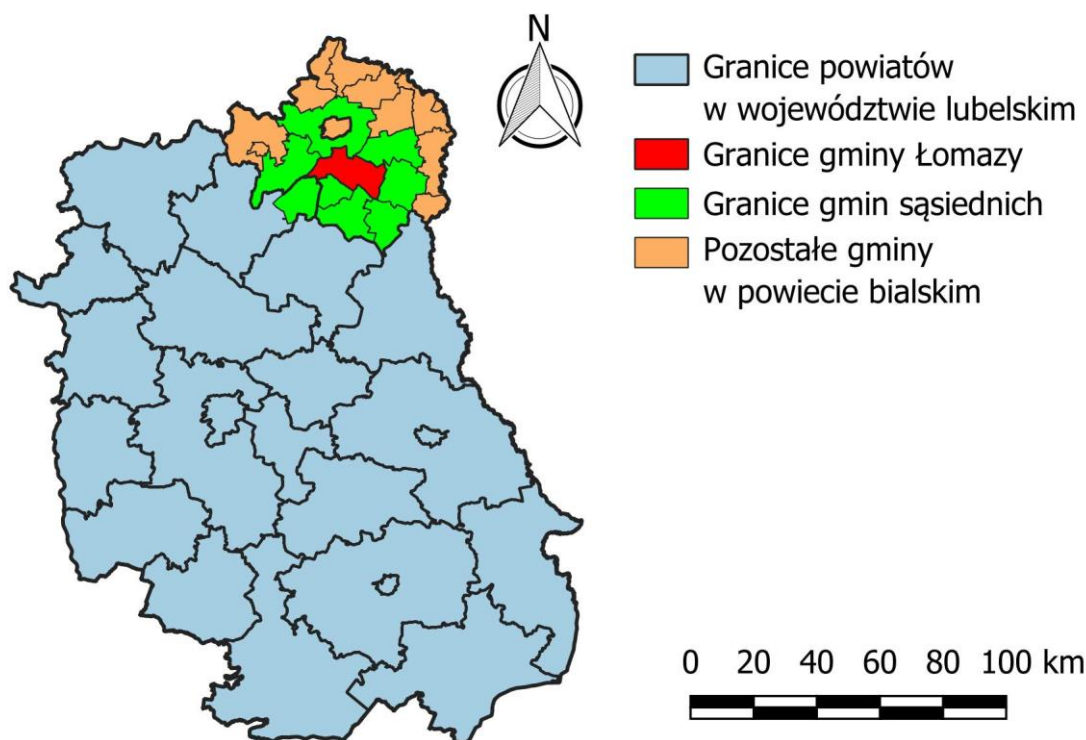
- q) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380, tekst jednolity);
- 2) Dokumenty strategiczne:
- a) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego uchwalony Uchwałą Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2015 r., poz. 5441),
 - b) Strategia rozwoju województwa Lubelskiego do 2030 roku przyjęta Uchwałą Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r.,
 - c) Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022 uchwalony Uchwałą Nr IV/98/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 11 marca 2019 r.,
 - d) Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego uchwalony Uchwałą Nr III/44/2024 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 czerwca 2024 r.,
 - e) Strategia Rozwoju Powiatu Bialskiego na lata 2018-2026 uchwalona Uchwałą Nr VI/38/2018 Rady Powiatu w Białej Podlaskiej z dnia 28 lutego 2019 roku,
 - f) Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Bialskiego na lata 2022-2025 uchwalony Uchwałą Nr LV/357/2022 Rady Powiatu w Białej Podlaskiej z dnia 22 grudnia 2022 r.,
 - g) Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Doliny Zielawy na lata 2023-2030 uchwalona Uchwałą Nr XLIII/382/23 Rady Gminy Łomazy z dnia 29 grudnia 2023 r.,
 - h) Gminny Program Rewitalizacji przyjęty Uchwałą Nr V/42/24 Rady Gminy Łomazy z dnia 13 sierpnia 2024 r.,
 - i) Wykaz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków Województwa Lubelskiego, zabytki nieruchome – Powiat Bialski, gmina Łomazy,
 - j) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łomazy uchwalony Uchwałą Nr r XIII/94/16 z dnia 8 czerwca 2016 r.,
 - k) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łomazy, uchwalone Uchwałą Nr XXXIV/244/18 Rady Gminy Łomazy z dnia 18 października 2018 r. z późn. zm.
- 3) Materiały kartograficzne:
- a) mapa topograficzna dla obszaru gminy Łomazy,
 - b) wektorowa mapa zasadnicza gminy Łomazy w formacie DXF,
 - c) baza obiektów topograficznych BDOT10K – <https://gis.lubelskie.pl/bezplatne-dane/>,
 - d) geoportal.gov.pl,
 - e) mapa zagrożenia powodziowego i mapa ryzyka powodziowego – pliki shp. pozyskane od Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.
- 4) Literatura:
- a) Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.), 2021, Regionalna geografia fizyczna Polski, Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań;
 - b) Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA. Fundacja IUCN, Warszawa,
 - c) Matuszkiewicz J.M., Wolski J., 2023, Potencjalna roślinność naturalna Polski – wersja wektorowa, IGiPZ PAN, Warszawa,
- 5) Źródła internetowe:
- a) <https://zabytek.pl>,
 - b) <https://sipww.pl>,
 - c) kzgw.gov.pl,
 - d) baza.pgi.gov.pl,
 - e) www.archiwum.gddkia.gov.pl,
 - f) <https://wlodawa.e-mapa.net/>,
 - g) wizje terenowe (czerwiec 2024 r.),

- h) dokumentacja fotograficzna (czerwiec 2024 r.),
- i) <https://wody.isok.gov.pl>,
- j) <https://bdl.stat.gov.pl>,
- k) <https://crfop.gdos.gov.pl>,
- l) <https://uzdrowiska-pgu.pl>,
- m) <https://kpnmab.pl>,
- n) <https://www.bdl.lasy.gov.pl>,
- o) www.encyklopedialesna.pl.

6. Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego projektem planu ogólnego gminy Łomazy

6.1. Położenie i zróżnicowanie fizycznogeograficzne

Gmina Łomazy położona jest w północno-wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie białskim. Graniczy bezpośrednio z gminami: Drelów, Biała Podlaska, Piszczac, Tucznia, Sosnówka, Wisznice, Rossosz oraz Komarówka Podlaska. Siedzibą gminy jest miejscowość Łomazy. Odległość z centralnej części gminy do przejść granicznych z Białorusią wynosi: 38 km do przejścia w Terespolu i 33 km do przejścia w Sławatyczach. Powierzchnia gminy wynosi 19 860 ha (351 miejsce pod względem powierzchni w Polsce), z czego użytki rolne zajmują ok 72,4% powierzchni gminy. Gmina ma zatem charakter typowo rolniczy. Lesistość gminy wynosi ok. 29,8 % powierzchni gminy.

Rysunek 1. Położenie gminy na tle województwa lubelskiego i powiatu białskiego [GUGiK 2025, opracowanie własne]

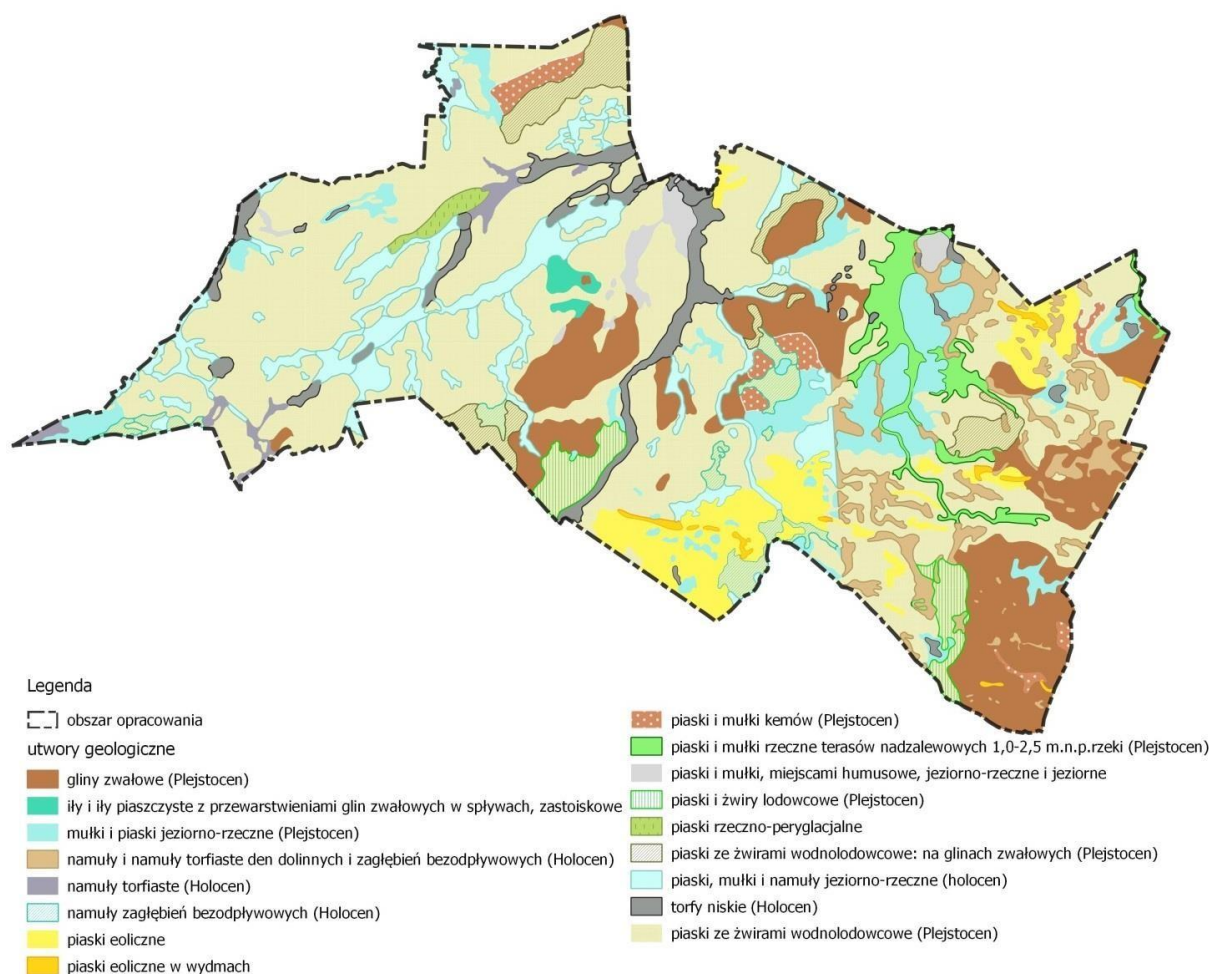
Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym (Solon i in., 2018) gmina Łomazy położona jest w obrębach mezoregionów Zakłęśność Łomaska (845.11) i Wysoczyzna Parczewsko-Kodeńska (845.12) zaliczanych

do makroregionu Polesie Zachodnie, podprovincji Polesie, prowincji Niż Wschodniobałtycko-Białoruski.

6.2. Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Obszar opracowania znajduje się w zasięgu południowo-zachodniej części platformy wschodnioeuropejskiej, na zrębie łukowskim (wyniesienie łukowsko-sławatyckie). W granicach gminy można wyróżnić mniejsze półzręby: blok Wisznice-Hołowno oraz bloki Grabowszczyzny i Łomaz obciętych uskokiem Kolembrody.

Budowa geologiczna analizowanego terenu jest urozmaicona. W podłożu znajdują się utwory kredy, trzeciorzędu i czwartorzędu. Obecna rzeźba przedmiotowego obszaru została w znacznym stopniu, ukształtowana podczas zlodowacenia środkowopolskiego w czwartorzędzie.

Rysunek 2. Budowa geologiczna obszaru gminy Łomazy [Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Łomazy 2017]

W terenie, granica między Zakłęstością Łomaską a Wysoczyzną Parczewsko-Kodeńską przebiega niewyraźnie i ma jedynie charakter strefowy.

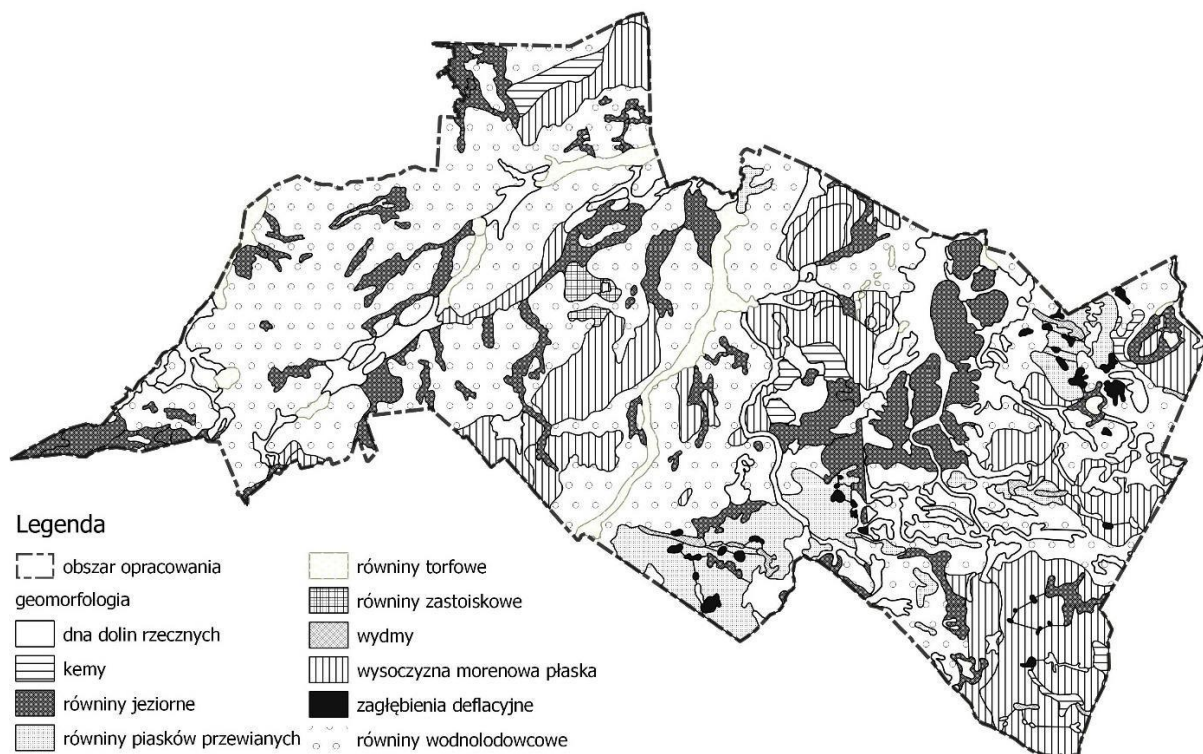
Charakterystycznymi elementami rzeźby są tu różnej wielkości, często połączone ze sobą zagłębienia (o głębokości 1-4 m), będące zakumulowanymi równinami pojeziornymi o zróżnicowanej genezie. Szczególnie duże ich nagromadzenie występuje w południowej części gminy. Dna obniżzeń pojeziornych stanowią płaskie powierzchnie, miejscami zajęte przez torfowiska. W obrębie niektórych większych

zakumulowanych mis uwidaczniają się, miejscami wyższe powierzchnie plejstocenijskiej akumulacji jeziornej, wzniesione 1-2 m ponad współczesne dna. Układ sieci rzecznej zdeterminowany jest przebiegiem i rozmieszczeniem starszych zagłębień pojeziornych, które adaptowane są na odcinki dolin rzek, z zachowaniem ich pierwotnych cech geomorfologicznych. Bardziej wyraźny charakter typowych dolin rzecznych mają jedynie krótkie odcinki (pomiędzy obniżeniami pojeziornymi) doliny Zielawy oraz w większym stopniu Grabarki i Rudki. Dolina Żarnicy nosi ponadto na niektórych odcinkach, częściowo zatarte cechy rzeki o charakterze roztokowym, z okresu gdy stanowiła ona lokalną drogę odpływu wód lądolodu.

W dnach dolin rzecznych, szczególnie Zielawy, Żarnicy i Lutni, znajdują się równiny torfowe o miąższości torfów 0,5-2,5 m, średnio około 1,0 m.

Jedynym, wyróżniającym się wysokościowo elementem morfologicznym na obszarze gminy jest zbudowany głównie z piasków ze żwirami kem, znajdujący się na wschód od miejscowości Łomazy (10 m wysokości względnej). Inne formy kemowe uległy silnemu zniszczeniu lub nie wyróżniają się w terenie. W okolicach Kolonii Huszcza II i Kopytnika znajdują się płyty cienkie i niewielkie powierzchniowo piasków eolicznych, o wysokości względnej 1-3 m.

Obecny system rzeczny nawiązuje do starych obniżzeń pojeziornych. Niewielkie cieki wodne nie zaznaczają się wyraźnie w krajobrazie. W dnach dolin rzecznych znajdują się równiny torfowe o miąższości od 0,5 do 2,0 m. Na obszarze gminy tylko w okolicach środkowej Lutni znajduje się taras nadzalewowy (wys. 1,5-2,5 m nad poziomem wody), przechodzący niewyraźnie w równinę wodnolodowcową i zdenudowaną wysoczyznę morenową.

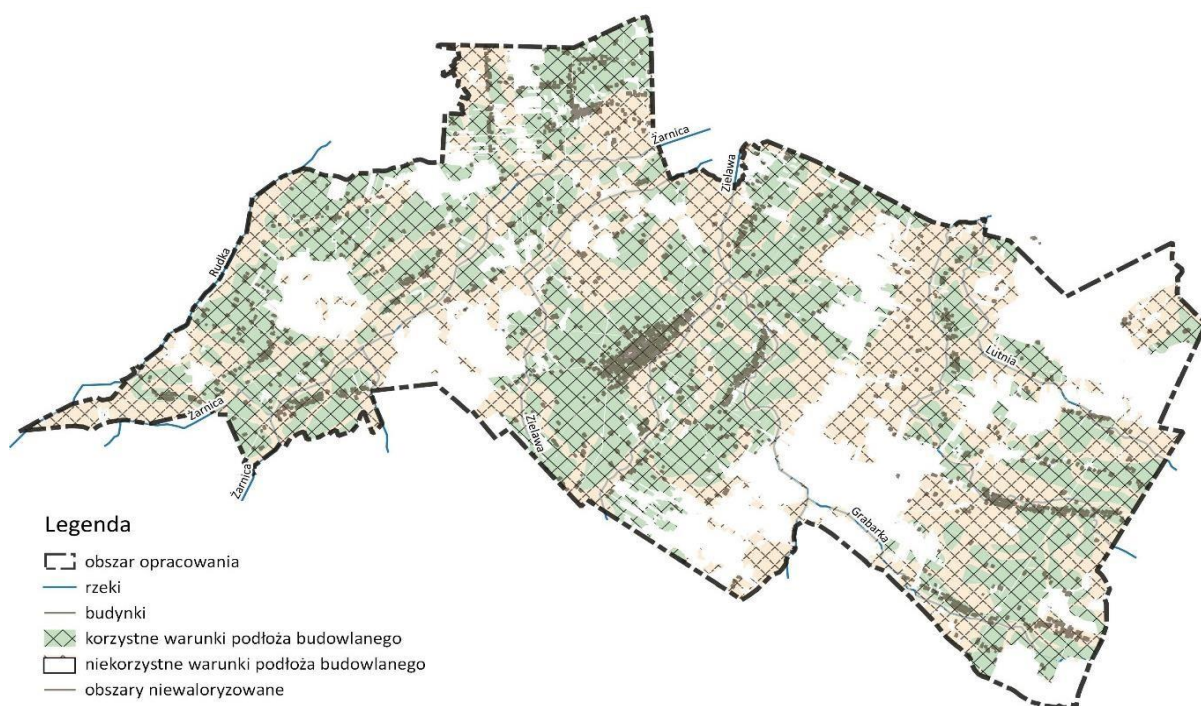

Rysunek 3. Rzeźba terenu na obszarze gminy Łomazy [Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Łomazy 2017]

O warunkach geologiczno-inżynierskich decyduje kilka czynników – rodzaj i stan gruntów, morfologia terenu, głębokość usytuowania zwierciadła wód podziemnych, występowanie procesów geodynamicznych i inne.

Korzystnymi parametrami geologiczno-inżynierskimi cechują się na tym terenie piaszczyste powierzchnie sandrowe z okresu zlodowacenia Warty oraz w mniejszym stopniu z okresu zlodowacenia Odry. Duża część tych obszarów na terenie gminy zajęta jest przez lasy. Są to głównie grunty niespoiste, średniozagęszczone i zagęszczone, gdzie zwierciadło wód gruntowych występuje głębiej niż 2 m p.p.t. Mniejsze powierzchnie zajmują obszary wysoczyzn morenowych ze zwartymi i półzwartymi gruntami spoistymi (przeważnie skonsolidowane gliny zwałowe z okresu zlodowacenia Odry).

Do obszarów o niekorzystnych warunkach podłoża budowlanego na analizowanym terenie zaliczono powierzchnie, na których występują słabonośne grunty spoiste znajdujące się w stanie plastycznym i miękkoplastycznym, jak również pochodzenia organicznego i mineralnoorganicznego (te ostatnie wyłączone z oceny z uwagi na ochronę łąk na gruntach pochodzenia organicznego). Ponadto jako niekorzystne zakwalifikowano obszary o płytkim położeniu zwierciadła wód gruntowych (powyżej 2 m p.p.t.). Są to obniżone tereny podmokłe i zabagnione, związane z zagłębieniami bezodpływowymi i dolinami rzek (głównie Zielawy, Muławy, Żarnicy, Lutni, Grabarki i Rudki). Występują tutaj grunty słabonośne, do których należą: mady, torfy, namuły torfiaste oraz jeziorne piaski, mułki i kredy jeziorne. Wody znajdujące się w tych utworach mogą wykazywać agresywność względem betonu i stali. Płytkim zaleganiem wód gruntowych charakteryzują się także obszary sandrowe, gdzie pokrywa piaszczysta nie przekracza 2 m miąższości, a podścielającymi utworami są słaboprzepuszczalne gliny zwałowe, iły i mułki zastoiskowe.

Rysunek 4. Rozmieszczenie gruntów o zróżnicowanej przydatności na cele budowlane [Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Łomazy 2017]

6.3. Złóża kopalin

Na obszarze opracowania zlokalizowane są 4 złoża kopalin. Łomazy są złożem surowców ilastych ceramiki budowlanej wykorzystywanych głównie do wyrobu ceramiki czerwonej oraz wyrobów grubościennych. Łomazy-Kolonia i Wola Dubowska to złoża kruszywa naturalnego, stosowanego w budownictwie i drogownictwie. Wszystkie złoża znajdują się w północnej części gminy. Obecnie nie są one wydobywane, a ich obszar zajmują tereny użytkowane rolniczo (Łomazy, Wola Dubowska), bądź

nieużytki (Łomazy-Kolonia). Posiadają one kategorię rozpoznania złoża C1, za którą idzie maksymalnie 30% błąd szacowania podstawowych parametrów złożowych.

Tabela 1. Zestwienie udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy Łomazy [Centralna Baza Danych Geologicznych 2025, opracowanie własne]

Nazwa złoża	Kopalina	Wiek kompleksu litologiczno-suwrowcowego	Stan zagospodarowania złoża	Powierzchnia (ha)
Łomazy	kopaliny ilaste ceramiki budowlanej	czwartorzęd – plejstocen	eksploatacja złoża zaniechana	1,2
Łomazy-Kolonia	piaski i żwiry	czwartorzęd	eksploatacja złoża zaniechana	1,1466
Wola Dubowska	piaski i żwiry	czwartorzęd	złoże skreślone z bilansu zasobów	0,8160
Wola Dubowska I	piaski i żwiry	czwartorzęd	złoże rozpoznane szczegółowo	3,1564

Aktualnie na terenie gminy nie występują obszary górnicze. Na terenie opracowania nie wyznaczono także obszarów perspektywicznych.

6.4. Wody powierzchniowe i podziemne

Gmina Łomazy położona jest w dorzeczu lewobrzeżnego dopływu Bugu – Krzny. Obszar odwadnia w kierunku północnym i północno-wschodnim Zielawa (centralna i wschodnia część terenu analizy) wraz z dopływami, w tym Grabarka, Żarnica i Lutnia (drenująca wschodnią część obszaru) oraz rzeka Rudka (przy zachodniej granicy gminy).

Sieć hydrograficzna na opisywanym obszarze jest w ogromnym stopniu przekształcona w wyniku szeroko zakrojonych prac melioracyjnych z okresu budowy kanału Wieprz-Krzna. Naturalne koryta rzek zostały wyprostowane i zamienione w sztuczne kanały.

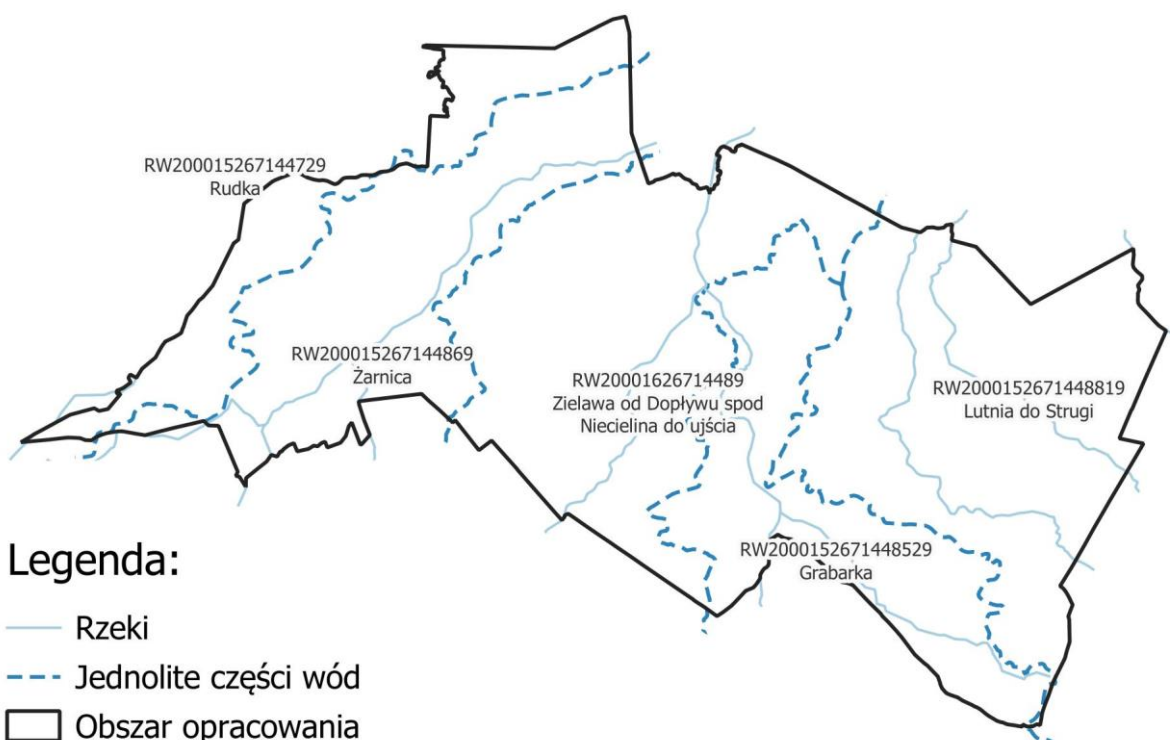
Towarzyszy im system rowów melioracyjnych odwadniających dna dolin i obniżę. Nie ma obecnie na tym terenie rzek płynących w swoich naturalnych korytach. W związku z tym, aktualne rozmieszczenie oraz charakter bagien, podmokłości i okresowych rozlewisk w znacznym stopniu odbiega od naturalnego obrazu sprzed melioracji. Obecnie, oprócz sporadycznie występujących niewielkich oczek wodnych, brak jest na obszarze gminy naturalnych i sztucznych stałych zbiorników wód stojących.

Na obszarze gminy Łomazy wyróżniono 5 jednolitych części wód powierzchniowych, tj.:

1. Rudka (RW200015267144729) – jest częścią monitorowaną, , naturalną, charakteryzującą się umiarkowanym stanem/potencjałem ekologicznym. JCWP osiągnęła cel dobrego stanu/potencjału ekologicznego, natomiast nie został osiągnięty cel dobrego stanu chemicznego. W porównaniu do 2016 roku stan chemiczny uległ pogorszeniu do stanu złego. W związku z zagrożeniem osiągnięcia dobrego stanu chemicznego zlewni ze względu na antropopresję i warunki naturalne (silne i ekstremalne zagrożenie suszą), termin osiągnięcia celów środowiskowych wydłużono do 2027 roku. Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.
2. Grabarka (RW2000152671448529) – jest częścią, monitorowaną, naturalną, charakteryzującą się złym dobrym stanem/potencjałem ekologicznym. Cel środowiskowy polegający na

uzyskaniu dobrego stanu ekologicznego został spełniony, natomiast podobnie jak w przypadku Rudki, stan chemiczny uległ pogorszeniu. Mimo tego faktu, nie przedłużono terminu osiągnięcia dobrego stanu chemicznego. Przyczynami nieosiągnięcia celu środowiskowego były warunki naturalne takie jak naturalna podatnością na presję wskutek niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego oraz silne i ekstremalne zagrożenie suszą.

3. Żarnica (RW200015267144869) – jest częścią monitorowaną, naturalną, o nieokreślonym stanie/potencjale ekologicznymi i chemicznym ze względu na brak badań biologicznych w JCWP. Nie został osiągnięty dobry stan/potencjał ekologiczny (pogorszenie stanu), natomiast nie określono ryzyka nieosiągnięcia dobrego stanu chemicznego, ze względu na brak danych.
4. Lutnia do Strugi RW2000152671448819 – monitorowana, naturalna, dobry stan/potencjał ekologiczny. Cel środowiskowy polegający na uzyskaniu dobrego stanu ekologicznego został spełniony, natomiast podobnie jak w przypadku innych rzek w gminie, stan chemiczny uległ pogorszeniu. Mimo tego faktu, nie przedłużono terminu osiągnięcia dobrego stanu chemicznego. Przyczynami nieosiągnięcia celu środowiskowego były warunki naturalne takie jak naturalna podatnością na presję wskutek niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego oraz silne i ekstremalne zagrożenie suszą.
5. Zielawa od dopł. spod Niecielina do ujścia PLRW200024266489 – to JCWP monitorowana, sztuczna, naturalna, charakteryzująca się umiarkowanym stanem/potencjałem ekologicznym, natomiast stan chemiczny został określony jako poniżej dobrego. Osiągnięcie celów środowiskowych (dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny) jest zagrożone, gdyż stan/potencjał ekologiczny oraz stan chemiczny uległ pogorszeniu do stanu złego. W związku z zagrożeniem osiągnięcia dobrego stanu chemicznego zlewni ze względu na antropopresję i warunki naturalne (silne i ekstremalne zagrożenie suszą), termin osiągnięcia celów środowiskowych wydłużono do 2027 roku. Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.

Rysunek 5. Rozmieszczenie jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Łomazy [Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Łomazy 2017]

Typ wszystkich cieków w JCWP to potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych.

Według Atlasu hydrogeologicznego Polski, obszar gminy zaliczany jest do subregionu podlasko-poleskiego. Gmina Łomazy położona jest w regionie środkowej Wisły, w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – Subzbiornik Podlasie nr 224 oraz jednolitej części wód podziemnych nr 67 (PLGW200067).

Wody podziemne na terenie opracowania eksploatowane są z czwartorzędowego poziomu wodonośnego sięgającego 20-60 m, zapewniając wodę zdatną do spożycia i celów gospodarczych. Charakteryzują się zmiennością w wykształceniu litologicznym i miąższości warstwy wodonośnej. Górny poziom zlokalizowany jest blisko powierzchni terenu i występuje w północno-wschodniej części gminy. Warstwę wodonośną tworzą tu piaski pochodzące z okresu zlodowaceń środkowopolskich i północnopolskich, a zwierciadło wody ma zwykle swobodny charakter. Posiada on dobre parametry hydrogeologiczne, ale ze względu na stosunkowo małą miąższość i łatwe przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni terenu nie jest wykorzystywany do budowy ujęć komunalnych. Poziom dolny (tzw. podglinowy) związany jest z piaszczystymi, rzadziej piaszczysto-żwirowymi utworami fluwioglacjalnymi z okresu zlodowaceń południowopolskich. Oddzielony jest od poziomu wyższego warstwą słabo- i nieprzepuszczalnych glin zwałowych, pyłów i ilów o miąższości od kilku do ponad 30 metrów. Miąższość utworów wodonośnych wynosi ok. 20-35 m, a zwierciadło wody ma charakter napięty i stabilizuje się na głębokości kilku metrów pod powierzchnią terenu. Wydajności z pojedynczych otworów, ujmujących poziom dolny są bardzo zróżnicowane – od kilku do ponad 70 m³/h. Obydwa poziomy czwartorzędowe posiadają więź hydrauliczną, więc w tym przypadku można mówić o wspólnym zwierciadle wody w utworach czwartorzędowych.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne powiązane jest z zasobnymi w wodę utworami oligocenu. Ma niewielkie znaczenie użytkowe na obszarze gminy. Warstwę wodonośną stanowią tu piaski drobnoziarniste o średniej miąższości około 30 m. Zwierciadło wód ma charakter napięty i stabilizuje się na głębokości od kilku do kilkunastu metrów. Ich zasilanie odbywa się w drodze pośredniej infiltracji opadów atmosferycznych, a także poprzez dopływ z przyległych obszarów. Wydajność z pojedynczego otworu często przekracza 70 m³/h.

Wody podziemne na obszarze gminy Łomazy wykorzystywane są głównie do zaopatrzenia ludności, w mniejszym stopniu w rolnictwie, a w marginalnym w przemyśle.

Ujęcie wód podziemnych znajduje się w Łomazach przy ul. Podrzecznej. Jest to jedno z ujęć w regionie o największych zasobach eksploatacyjnych (powyżej 20 m³/h).

GZWP nr 224 Subzbiornik Podlasie obejmuje tylko skrajnie zachodnią część gminy. Jest to zbiornik wyznaczony na utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne to 75 tys. m³/d. Jest to zbiornik porowy, o średniej głębokości ujęć wód podziemnych 90 m. Wykazuje wysoką odporność na zanieczyszczenia, posiada miąższość izolacyjną do 50 m.

JCWPd nr 67 ma powierzchnię 5200,81 km² i złożona jest z 5 poziomów wodonośnych. Poziom przypowierzchniowy zasilany jest przez wody powierzchniowe, a drenowany przez rzeki, natomiast głębsze przez przesączenie z wyższych warstw. Strefa aktywnej wymiany wód sięga do 120 m p.p.t. JCWPd nr 67 charakteryzuje się nadwyżką zasobów wody nad poborem nawet do 13%. Utwory wodonośne zasilane są z kierunku wschodniego (Białoruś). Są to wody dobrej jakości, wymagają prostego uzdatniania.

W obszarze JCWPd 67 występują dwa zbiorniki trzeciorzędowe: GZWP 215, Tr – Subniecka warszawska i GZWP 224, Tr – Podlasie oraz zbiornik kredowy - GZWP 407, Cr3 - Niecka lubelska (zbiornik Chełm-Zamość), natomiast w granicach obszaru opracowania występuje jedynie ww. Subzbiornik Podlasie.

6.5. Gleby

Gmina Łomazy zaliczana jest do białkopodlaskiego regionu glebowo-rolniczego. Pokrywa glebowa regionu wykształciła się z piasków pochodzenia wodno-lodowcowego, pyłów napływowych, glin zwałowych oraz utworów organogenicznych. W obniżeniach pojeziernych występują gleby bagienne. Występują tu głównie gleby pseudobielicowe i gleby brunatne wylugowane, zaliczane do kompleksu żytniego słabego, a w północnej części gminy do kompleksu żytniego bardzo dobrego. W gminie przeważają grunty klasy V i IV – mało urodzajne. Grunty klas I i II nie występują wcale, a klasy III zajmują zaledwie 1,63% powierzchni użytków rolnych gminy. Gleby najszabsze obejmują tereny położone we wschodniej części gminy – za wyjątkiem krańca południowo-wschodniego, gdzie przeważają gleby klasy IV. Ponadto gleby klas V i VI występują punktowo na całym obszarze opracowania. Niewielkie obszary dobrych gleb koncentrują się głównie w dolnym odcinku rzeki Grabarki, wzdłuż Rudki, w północno-zachodniej, południowej i południowo-wschodniej części gminy.

Użytki zielone na obszarze gminy wytworzyły się na torfach głębokich lub średniogłębokich, część natomiast położonych dalej od cieków powierzchniowych na glebach z pyłów i piasków wodnego pochodzenia. Większe obszary użytków zielonych znajdują się głównie we wsiach: Wólka Korczowska, Krasówka, Dubów, Krasówka, Jusaki - Zarzeka.

6.6. Środowisko

Podstawowy szkielet systemu przyrodniczego gminy Łomazy kształtuje dolina Zielawy oraz lasy Nadleśnictwa Biała Podlaska. Uzupełnieniem tych elementów pozostają doliny mniejszych rzek, kompleksy lasów prywatnych oraz zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.

W systemie przyrodniczym gminy pod względem hierarchii wartości przyrodniczych można wyróżnić obszary o randze krajowej (lasy Nadleśnictwa Biała Podlaska oraz dolina Zielawy) oraz lokalnej (kompleksy lasów prywatnych, doliny pozostałych cieków wodnych, pomniki przyrody).

System przyrodniczy oparty na dolinach rzecznych zachowuje ciągłość i dzięki temu gwarantuje niezachwianą równowagę ekologiczną. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku kompleksów leśnych, których rozproszenie utrudnia zachowanie płynności ciągów ekologicznych w gminie. Pozostałe tereny, zagospodarowane przez człowieka, tworzą ośrodki osadnicze powiązane układami drogowymi oraz rozległe tereny rolnicze.

6.7. Warunki klimatyczne

Obszar gminy Łomazy cechuje wpływ ostrego klimatu kontynentalnego, z dużymi rocznymi amplitudami temperatury powietrza (ostrą zimą i ciepłym latem) oraz przewagą opadów letnich nad zimowymi. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7°C. Najcieplejszymi miesiącami są lipiec i sierpień, ze średnimi temperaturami +24 i + 23°C, najzimniejszymi natomiast są styczeń i luty, których średnie temperatury wynoszą -6,3 i -7,1°C. W ciągu roku na obszarze gminy występuje około 263 dni ze słońcem. Średnia roczna ilość opadów kształtuje się na poziomie ok. 527 mm. Średnia roczna wilgotność powietrza wynosi ok. 68-70%. Przeważają wiatry północno-zachodnie, o średniej prędkości 3-3,5 m/s. Wiatry silne występują przez około 12 dni w roku.

Okres wegetacyjny trwa 205-210 dni. Pokrywa śnieżna zalega na obszarze gminy średnio 101-110 dni. W ciągu roku występuje średnio 160 dni bez przymrozków, które mogą występować również w maju i we wrześniu.

Opisana sytuacja może ulec modyfikacji przez warunki lokalne tj.: rzeźbę terenu, głębokość zalegania wód gruntowych, rodzaj podłoża i szaty roślinnej.

6.8. Obszary objęte ochroną prawną, w tym obszary Natura 2000

Na terenie gminy Łomazy nie występują obszary objęte ochroną prawną Natura 2000.

Do pozostałych obszarów i obiektów objętych ochroną prawną należą użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

6.8.1. Użytki ekologiczne

Na obszarze opracowania znajduje się jeden użytek ekologiczny, utworzony na mocy Rozporządzenia Nr 17 Wojewody Białkopodlaskiego z 18.10.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Białsk. z 30.10.1995 r. Nr 8, poz.35), aktualnie funkcjonujący w oparciu o Rozporządzenie Nr 159 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lipca 2002 roku w sprawie uznania obszarów za użytki ekologiczne na terenie województwa lubelskiego (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2002 r. Nr 80, poz. 1716). Użytek zlokalizowany jest w południowej części obszaru (numer oddziału 259 c, i, j, g, 266 b, i, j, h), przy granicy z gminą Wisznice, w obrębie Huszcza II, nadleśnictwie Biała Podlaska, leśnictwie Zaścianek. Jest to śródleśna torfowiskowa powierzchnia zabagniona, o powierzchni 21,79 ha.

6.8.2. Pomniki przyrody

Na obszarze gminy Łomazy znajduje się 5 pomników przyrody. Ich wykaz wraz z opisem i lokalizacją został wskazany w poniższej tabeli.

Tabela 2. Wykaz pomników przyrody w gminie Łomazy (GDOŚ 2025, opracowanie własne)

Lp.	Miejscowość	Charakterystyka obiektu	Lokalizacja	Podstawa prawna ochrony
1.	Koszoty	2 jesiony wyniosłe, wys. 22 m, ob. pni 370 i 375 cm.	teren starej resztówki dworskiej	Rozporządzenie Nr 104 Wojewody Lubelskiego z dnia 26 maja 2000 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2000 r. Nr 16 poz. 339)
2.	Lubenka	wiąz szypułkowy wys. 28 m, ob. pnia 458 cm.	siedlisko nr 65	Rozporządzenie Nr 58 Wojewody Białkopodlaskiego z dnia 31 grudnia 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Białkopodl. z 1992 r. Nr 10, poz. 161)
3.	Lubenka	Lipa drobnolistna <i>Tilia Cordata</i> , wys. 21 m, ob. pnia 484 cm.	działka nr ewid. 577/1	Uchwała Nr XXXIII/158/06 Rady Gminy Łomazy z dnia 10 października 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2006 r. Nr 204, poz. 3232)
4.	Korczówka	głaz narzutowy – granit szaro-czerwony, wys. 0,6 m, ob. 540 cm	Uroczysko Olszynka	Zarządzenie Nr 31 Wojewody Białkopodlaskiego z dnia 12 grudnia 1988 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Białkopodl. z 1988 r. Nr 15, poz. 111)

5.	Wola Dubowska	głaz narzutowy – granitognejs różowoszary	przy zabudowie wiejskiej	Zarządzenie Nr 1 Wojewody Białkopodlaskiego z dnia 4 stycznia 1988 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Białkopodlaskiego z 1988r. Nr 1 poz. 2)
6.	Huszczka Druga	Dąb szypułkowy Quercus robur wys. 27 m, ob. pnia 330 cm	działka nr ewid. 1895	Uchwała Nr XIV/99/20 Rady Gminy Łomazy z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2020 r., poz. 3061)
7.	Huszczka Druga	Wiąz szypułkowy Ulmus laevis wys. 27 m, ob. pnia 236 cm	działka nr ewid. 1869/1	Uchwała Nr XIV/99/20 Rady Gminy Łomazy z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2020 r., poz. 3061)

6.9. Hałas

Klimat akustyczny na obszarze opracowania warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu samochodowego i jakość sieci drogowej, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy oraz występowanie zakładów usługowych, przemysłowych i terenów rekreacyjnych.

Badania klimatu akustycznego na terenie gminy prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez GIOŚ. Monitoringiem objęte są drogi krajowe, wojewódzkie oraz linie kolejowe. Pomiary nie dotyczą dróg gminnych i powiatowych.

Istotnym źródłem hałasu na terenie gminy Łomazy może być ruch samochodowy odbywający się na drodze wojewódzkiej nr 812 Biała Podlaska – Wisznice – Włodawa – Chełm – Rejowiec – Krasnystaw. Poza wymienionym źródłem hałasu, na terenie opracowania nie ma innych istotnych źródeł, które mogą przyczynić się do przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu.

6.10. Zabytki

Zgodnie z Obwieszczeniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Nr 01/2025 z dnia 31 stycznia 2025 r., na obszarze gminy występują następujące zabytki wpisane do rejestru:

- zespół kościoła paraf. rzymskokat. pw. św. Apostołów Piotra i Pawła: kościół, plebania, ogrodzenie placu przykościelnego, cmentarz przykościelny z drzewostanem, na działkach wskazanych w dec., w gran. wg zał. planu – A/424,
- kaplica cmentarna pw. św. Jana – A/19,
- cmentarz mahometański – w gran. ogrodzenia wraz z pomnikami, zadrzewieniem i ogrodzeniem – A/242.

Zabytki wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i Gminnej Ewidencji Zabytków przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Obiekty wpisane do Wojewódzkiej i Gminnej Ewidencji Zabytków [WUOZ w Lublinie 2025, opracowanie własne]

L.p.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Adres	Nr działki
1.	Szkoła	Burwin	Burwin 33	060109_2.0002.230,
2.	Założenie dworsko-ogrodowe w Dubowie	Dubów	Właściwy obręb: Bielany	060109_2.0001.380/4, 060109_2.0001.399/1, 060109_2.0001.399/2 060109_2.0001.378/1, 060109_2.0001.380/1, 060109_2.0001.380/6,

				060109_2.0001.380/8, 060109_2.0001.489
3.	Dwór w założeniu dworsko-ogrodowym w Dubowie	Dubów	Właściwy obręb: Bielany	060109_2.0001.380/4, 060109_2.0001.399/1
4.	Szkoła	Dubów	Dubów 93	060109_2.0003.252
5.	Cmentarz katolicki, przykościelny	Huszczą		060109_2.0005.355/7
6.	Cmentarz parafialny katolicki	Huszczą		060109_2.0005.355/2, 060109_2.0005.356/4
7.	Szkoła	Huszczą I	Huszczą 34	060109_2.0004.629
8.	Cmentarz unicki	Korczówka		060109_2.0008.148
9.	Kapliczka przydrożna	Korczówka		060109_2.0008.71/8
10.	Cmentarz katolicki	Korczówka		060109_2.0008.66
11.	Założenie dworsko-ogrodowe	Koszoły		060109_2.0009.690/5
12.	Kapliczka przydrożna	Koszoły		060109_2.0009.100/5
13.	Szkoła	Koszoły	Koszoły 40	060109_2.0009.183/4
14.	Dwór, D. Rządówka w założeniu dworsko-ogrodowym	Koszoły	Koszoły 43	060109_2.0009.690/5
15.	Spichlerz w założeniu dworsko-ogrodowym	Koszoły	Koszoły 43	060109_2.0009.690/5
16.	Kapliczka przydrożna	Koszoły		060109_2.0009.524/2
17.	Cmentarz prawosławny	Koszoły		060109_2.0009.216/8
18.	Kapliczka przydrożna	Kozły		060109_2.0010.148
19.	Kapliczka przydrożna	Kozły		060109_2.0010.324/7
20.	Kapliczka przydrożna	Kozły		060109_2.0010.134/3
21.	Założenie dworsko-ogrodowe	Krasówka		060109_2.0011.1100/3, 060109_2.0011.1100/4, 060109_2.0011.1075, 060109_2.0011.632/1, 060109_2.0011.636, 060109_2.0011.633/1, 060109_2.0011.308/2, 060109_2.0011.311, 060109_2.0011.632/2, 060109_2.0011.634
22.	Kapliczka przydrożna w założeniu dworsko-ogrodowym	Krasówka		060109_2.0011.1075
23.	Dwór w założeniu dworsko-ogrodowym w Lorcinie	Krasówka (Lorcin)	Właściwy obręb: Krasówka nr 59	060109_2.0011.324/5
24.	Założenie folwarczno-ogrodowe w Lorcinie (obręb Krasówka)	Krasówka (Lorcin)	Właściwy obręb: Krasówka	060109_2.0011.1100/3, 060109_2.0011.324/6, 060109_2.0011.324/5, 060109_2.0011.324/3, 060109_2.0011.324/4, 060109_2.0011.324/7,
25.	Zespół kościoła parafialnego pw. św. Piotra i Pawła	Łomazy	Podrzeczna 65-67	060109_2.0013.1234, 060109_2.0013.1233, 060109_2.0013.1235
26.	Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła	Łomazy	Podrzeczna 65	060109_2.0013.1234

27.	Plebania w zespole kościoła parafialnego	Łomazy	Podrzeczna 67	060109_2.0013.1235
28.	ogrodzenie	Łomazy		060109_2.0013.1235
29.	Cmentarz katolicki przykościelny	Łomazy		060109_2.0013.1234, 060109_2.0013.1233,
30.	Lodownia w zespole kościelnym	Łomazy		060109_2.0013.1235
31.	Dom	Łomazy	Brzeska 13, 13a	060109_2.0013.1069
32.	Kapliczka przydrożna	Łomazy	Brzeska	060109_2.0013.1105/2
33.	Dom	Łomazy	Małobrzaska 5	060109_2.0013.1867
34.	Młyn	Łomazy	Plac Jagielloński 17	060109_2.0013.1046
35.	Kamienica	Łomazy	Plac Jagielloński 30	060109_2.0013.1453/2
36.	Dom	Łomazy	Plac Jagielloński 8	060109_2.0013.1033/1
37.	Dom	Łomazy	Plac Jagielloński 9	060109_2.0013.1033/2
38.	Dom	Łomazy	Podrzeczna 60	060109_2.0013.1339/1
39.	Kapliczka przydrożna	Łomazy	Polna	060109_2.0013.773/11
40.	Cmentarz prawosławny, przycerkiewny	Łomazy		060109_2.0013.1161/1
41.	Budynek Szkoły Podstawowej	Łomazy	Szkolna 18a	060109_2.0013.1266/6
42.	Kapliczka przydrożna	Łomazy		060109_2.0013.1859/6
43.	Kapliczka przydrożna	Łomazy		060109_2.0013.912
44.	Kirkut	Łomazy		060109_2.0013.1097
45.	Kaplica cmentarna pw. św. Jana	Łomazy		060109_2.0013.1083
46.	Cmentarz katolicki	Łomazy		060109_2.0013.1083
47.	Kapliczka przydrożna	Studzianka		060109_2.0016.838, 060109_2.0016.836
48.	Pomnik w 10 rocznicę odzyskania Niepodległości	Studzianka		060109_2.0016.352
49.	Cmentarz mahometański, mizar	Studzianka		060109_2.0016.257
50.	Cmentarz epidemiczny, mogiła wojenna	Studzianka		060109_2.0016.257
51.	Cmentarz prawosławny	Studzianka Kolonja		060109_2.0016.654, 060109_2.0016.653
52.	Kapliczka przydrożna	Szymanowo		060109_2.0017.39/3

Na terenie gminy zlokalizowano następujące stanowiska archeologiczne.

Tabela 4. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Łomazy [WUOZ w Lublinie 2025, opracowanie własne]

Lp.	Miejscowość	Obszar azp	Nr stan. Na obszarze	Nr stan. W miejsc.
1.	Wola Dubowska	62-86	5	1
2.	Studzianka-Kolonja	62-87	2	3
3.	Studzianka-Kolonja	62-87	3	4
4.	Studzianka-Kolonja	62-87	4	5
5.	Dubów	62-87	18	1
6.	Chodowo	62-87	19	1
7.	Chodowo	62-87	20	2
8.	Dubów	62-87	28	2

9.	Dubów	62-87	29	3
10.	Dubów	62-87	30	4
11.	Wólka Korczowska	63-85	22	6
12.	Wólka Korczowska	63-85	23	7
13.	Wólka Korczowska	63-85	24	8
14.	Ostrówek	63-86	5	1
15.	Ostrówek	63-86	6	2
16.	Ostrówek	63-86	7	3
17.	Ostrówek	63-86	8	4
18.	Ostrówek	63-86	9	5
19.	Ostrówek	63-86	10	6
20.	Ostrówek	63-86	11	7
21.	Ostrówek	63-86	12	8
22.	Kozły	63-86	13	1
23.	Łomazy-Kolonia	63-86	14	5
24.	Łomazy-Kolonia	63-86	15	6
25.	Łomazy-Kolonia	63-86	16	7
26.	Bielany	63-86	17	1
27.	Bielany	63-86	18	2
28.	Ostrówek k/Bielan	63-86	19	1
29.	Krasówka	63-86	20	1
30.	Krasówka	63-86	21	4
31.	Lorcin	63-86	22	2
32.	Studzianka	63-87	1	1
33.	Studzianka	63-87	2	2
34.	Studzianka	63-87	3	3
35.	Studzianka	63-87	4	4
36.	Kolonia Łomazy	63-87	5	1
37.	Studzianka	63-87	6	5
38.	Studzianka	63-87	7	6
39.	Studzianka	63-87	8	7
40.	Studzianka	63-87	9	8
41.	Łomazy	63-87	10	1
42.	Łomazy	63-87	11	2
43.	Łomazy	63-87	12	3
44.	Łomazy	63-87	13	4
45.	Łomazy	63-87	14	5
46.	Kolonia Łomazy	63-87	16	2
47.	Kolonia Łomazy	63-87	17	3
48.	Kolonia Łomazy	63-87	18	4
49.	Kolonia Studzianka	63-87	19	1
50.	Kolonia Studzianka	63-87	20	2
51.	Lubienka	63-87	21	1
52.	Lubienka	63-87	22	2
53.	Lubienka	63-87	23	3
54.	Lubienka	63-87	24	4
55.	Studzianka	63-87	25	9
56.	Studzianka	63-87	26	10
57.	Studzianka	63-87	27	11
58.	Niedźwiedzica	63-87	28	1
59.	Niedźwiedzica	63-87	29	2
60.	Studzianka	63-87	30	12
61.	Studzianka	63-87	31	13
62.	Nadatki	63-87	32	1
63.	Studzianka	63-87	33	14

64.	Łomazy	63-87	34	7
65.	Koszoły	63-88	2	1
66.	Koszoły	63-88	10	2
67.	Koszoły	63-88	11	3
68.	Koszoły	63-88	12	4
69.	Koszoły	63-88	13	5
70.	Koszoły	63-88	14	6
71.	Koszoły	63-88	15	7
72.	Koszoły	63-88	16	8
73.	Koszoły	63-88	17	9
74.	Koszoły	63-88	18	10
75.	Koszoły	63-88	19	11
76.	Koszoły	63-88	20	12
77.	Koszoły	63-88	21	13
78.	Koszoły	63-88	22	14
79.	Koszoły	63-88	23	15
80.	Koszoły	63-88	24	16
81.	Koszoły	63-88	25	17
82.	Koszoły	63-88	26	18
83.	Koszoły	63-88	27	19
84.	Koszoły	63-88	59	20
85.	Wólka Korczowska	64-85	4	4
86.	Wólka Korczowska	64-85	5	5
87.	Kozły	64-86	6	1
88.	Kozły	64-86	7	2
89.	Kozły	64-86	8	3
90.	Szymanowo	64-87	1	1
91.	Szymanowo	64-87	2	2
92.	Szymanowo	64-87	3	3
93.	Szymanowo	64-87	4	4
94.	Zarzeka	64-87	5	1
95.	Rossowska Ława	64-87	6	1
96.	Rossowska Ława	64-87	7	2
97.	Szymanowo	64-87	8	5
98.	Bordziłówka	64-87	9	1
99.	Zarzeka	64-87	14	1
100.	Lubienka	64-87	15	5
101.	Lubienka	64-87	16	6
102.	Lubienka	64-87	17	7
103.	Szymanowo	64-87	18	6
104.	Kopytnik	64-88	1	4
105.	Stasiówka	64-88	2	5
106.	Huszczka	64-88	3	1
107.	Huszczka	64-88	4	2
108.	Huszczka	64-88	5	3
109.	Huszczka	64-88	6	4
110.	Huszczka	64-88	7	5
111.	Huszczka	64-88	8	6
112.	Huszczka	64-88	9	7
113.	Huszczka	64-88	10	8
114.	Huszczka	64-88	11	9
115.	Huszczka	64-88	12	10
116.	Huszczka	64-88	13	11
117.	Huszczka	64-88	14	12
118.	Huszczka	64-88	15	13

119.	Huszczza	64-88	16	14
120.	Huszczza	64-88	16	14
121.	Huszczza	64-88	17	15
122.	Huszczza	64-88	17	15
123.	Huszczza	64-88	18	16
124.	Huszczza	64-88	19	17
125.	Huszczza	64-88	20	18
126.	Huszczza	64-88	21	19
127.	Huszczza	64-88	22	20
128.	Koszoły	64-88	27	21
129.	Koszoły	64-88	28	22
130.	Stasiówka	65-88	20	1
131.	Stasiówka	65-88	21	2
132.	Stasiówka	65-88	22	3
133.	Stasiówka	65-88	23	4
134.	Kopytnik	65-88	24	1
135.	Kopytnik	65-88	25	2
136.	Kopytnik	65-88	26	3

7. Ocena oddziaływania projektu planu

7.1. Cel opracowania ustaleń projektu planu ogólnego

Plan ogólny jest obligatoryjnie sporządzanym dokumentem planistycznym o zasięgu całej gminy, który ma zastąpić dotychczas obowiązujące studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W przeciwieństwie do studiów uwarunkowań, plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, którego postanowienia są wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dzięki temu rozwiązaniu gminy mają posiadały większą kontrolę rozwoju zabudowy i jej charakteru.

Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc.

Ze względu na związanie ustaleń planu ogólnego z planami miejscowymi i decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, brak planów ogólnych uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym na obszarze danej jednostki administracyjnej. Zatem zasadniczym celem sporządzenia planu ogólnego gminy Łomazy jest ustalenie stref planistycznych dla poszczególnych terenów wraz z określeniem ich funkcji i zasad kształtowania zabudowy, które będą stanowić podstawę do wydawania ww. dokumentów planistycznych.

Zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.) w planie ogólnym gminy Łomazy określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne, które stanowią elementy obligatoryjne planu ogólnego. Ustalenia, zgodnie z art. 13e ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przedstawiono w formie katalogu stref planistycznych, który obejmuje:

- Profil funkcjonalny stref planistycznych wymienionych w art. 13c ust. 2,
- wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (dotyczy stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-7 ustawy),

- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (dotyczy stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 ustawy), nie mniejszego niż wynika to z przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r., poz. 2758 z późn. zm.).

Wiodące znaczenie przy podziale gminy Łomazy na ww. strefy miały istniejące uwarunkowania gminy, w tym istniejąca struktura funkcjonalno-przestrzenna oraz kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (uchwalony uchwałą Nr XXXIV/244/18 Rady Gminy Łomazy z dnia 18 października 2018 r. z późn. zm.) obowiązujące miejscowe plany na terenie gminy oraz pozostałe dokumenty strategiczne. Szczegółowy wykaz dokumentów stanowiących podstawę niniejszego opracowania przedstawiono w rozdziale 1.3.

7.2. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu

W planie ogólnym dla gminy Łomazy ustalono następujące strefy planistyczne:

- a) SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- b) SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- c) SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- d) SU – strefa usługowa,
- e) SP – strefa gospodarcza,
- f) SR – strefa produkcji rolniczej
- g) SI – strefa infrastrukturalna,
- h) SN – strefa zieleni i rekreacji,
- i) SC – strefa cmentarzy,
- j) SO – strefa otwarta,
- k) SK – strefa komunikacji,

Ze względu na brak takich terenów, w planie ogólnym nie wyznaczono stref handlu wielkopowierzchniowego (SH) oraz stref górnictwa (SG).

Dla każdej z tych stref, w niezbędnym zakresie, ustalono następujące parametry:

- a) profil funkcjonalny stref planistycznych,
- b) maksymalną nadziemną intensywność zabudowy (dla stref wymienionych w lit a-f),
- c) maksymalną wysokość zabudowy (dla stref wymienionych w lit a-f),
- d) maksymalny udział powierzchni zabudowy (dla stref wymienionych w lit a-f),
- e) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (z wyjątkiem strefy komunikacji i strefy otwartej).

W planie ogólnym nie ustalono gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej oraz obszarów zabudowy śródmiejskiej.

W poniższych rozdziałach przedstawiono oddziaływanie na środowisko poszczególnych stref planistycznych z wyszczególnieniem ustaleń określonych w tych strefach.

7.2.1. Strefa SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SW	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	1,2	30	11	30
Ocena oddziaływania strefy na środowisko:					
<ul style="list-style-type: none"> – neutralne – bezpośrednie/pośrednie, – długoterminowe, – chwilowe/stałe, – nieodwracalne, – lokalne. 					

7.2.2. Strefa SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SJ	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren wód	0,2-0,7	30-40	9-11	30
Ocena oddziaływania strefy na środowisko:					
<ul style="list-style-type: none"> – neutralne – bezpośrednie/pośrednie, – długoterminowe, – chwilowe/stałe, – nieodwracalne, – lokalne. 					

7.2.3. SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

Profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SZ	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,2-0,7	30-60	9	30

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
Ocena oddziaływania strefy na środowisko:					
<ul style="list-style-type: none"> – neutralne/negatywne, – bezpośrednie/pośrednie/skumulowane, – krótkoterminowe/długoterminowe, – chwilowe/stałe, – nieodwracalne, – lokalne. 					

7.2.4. SU – strefa usługowa

Profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SU	teren składów i magazynów	1,0	50	12	30
Ocena oddziaływania strefy na środowisko:					
<ul style="list-style-type: none"> – neutralne/negatywne, – bezpośrednie/pośrednie, – długoterminowe, – chwilowe/stałe, – nieodwracalne, – lokalne. 					

7.2.5. SP – strefa gospodarcza

Profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SP	teren usług	0,7	70	15	20
Ocena oddziaływania strefy na środowisko:					
<ul style="list-style-type: none"> – negatywne, – bezpośrednie/pośrednie/skumulowane, – krótkoterminowe/długoterminowe, – chwilowe/stałe, – nieodwracalne, – lokalne/regionalne. 					

7.2.6. SR – strefa produkcji rolniczej

Profil podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SR	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej	0,3	50	15	30
Ocena oddziaływania strefy na środowisko:					
<ul style="list-style-type: none"> - negatywne, - bezpośrednie/pośrednie/skumulowane, - długoterminowe, - stałe, - odwracalne/nieodwracalne, - lokalne/regionalne. 					

7.2.7. SI – strefa infrastrukturalna

Profil podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SI	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	-	-	-	20
Ocena oddziaływania strefy na środowisko:					
<ul style="list-style-type: none"> - pozytywne/neutralne/negatywne, - bezpośrednie/pośrednie/wtórne/skumulowane, - długoterminowe, - stałe, - odwracalne/nieodwracalne, - lokalne/regionalne. 					

7.2.8. SN – strefa zieleni i rekreacji

Profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SN	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej	-	-	-	50

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
Ocena oddziaływania strefy na środowisko:					
<ul style="list-style-type: none"> - pozytywne/neutralne, - bezpośrednie/pośrednie/wtórne, - długoterminowe, - stałe, - odwracalne/nieodwracalne, - lokalne. 					

7.2.9. SC – strefa cmentarzy

Profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SC	teren usług kultu religijnego, teren zieleni naturalnej	-	-	-	30
Ocena oddziaływania strefy na środowisko:					
<ul style="list-style-type: none"> - pozytywne/neutralne, - bezpośrednie/pośrednie, - długoterminowe, - stałe, - odwracalne/nieodwracalne, - lokalne. 					

7.2.10. SO – strefa otwarta

Profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SO	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej	-	-	-	-
Ocena oddziaływania strefy na środowisko:					
<ul style="list-style-type: none"> - pozytywne/neutralne/negatywne, - bezpośrednie/pośrednie/wtórne, - krótkoterminowe/długoterminowe, - stałe, - odwracalne/nieodwracalne, - lokalne/regionalne/krajowe. 					

7.2.11. SK – strefa komunikacji

Profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ozn.	Profil dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SK	teren drogi zbiorczej, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	-	-	-	-
Ocena oddziaływania strefy na środowisko: – negatywne, – bezpośrednie, – długoterminowe, – stałe, – nieodwracalne, – lokalne/regionalne					

7.2.12. Obszary uzupełnienia zabudowy

W planie ogólnym wyznaczono obszar uzupełnienia zabudowy uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy. Łączna powierzchnia wyznaczonego obszaru wynosi 299,67 ha.

Powyższy obszar został wyznaczony zgodnie z regułami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 729).

7.3. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Plan ogólny ma zastąpić dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, którego ostanowienia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ). Decyzje WZ będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Dzięki temu rozwiązaniu gminy będą posiadały większy wpływ na rozwój miejscowy zabudowy i jej charakter. Rozwiązanie to ma na celu ograniczyć niekontrolowane rozlewanie się zabudowy.

Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Brak planu ogólnego na terenie gminy uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji WZ, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych.

Brak realizacji ustaleń planu nie spowoduje likwidacji istniejącego zainwestowania gminy, lecz może przyczynić się do jego nieprawidłowego i ograniczonego rozwoju.

7.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym lub krajowym, istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Podstawowym celem ochrony środowiska, ustanowionym na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, które zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu jest ochrona zasobów środowiska (wód, powietrza, powierzchni ziemi, zwierząt i roślin).

Aby ochrona zasobów środowiska mogła być prawidłowo realizowana w projekcie planu ogólnego uwzględniono wymagania aktualnie obowiązujących ustaw, w tym ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych aktów prawnych i przepisów związanych z procesami inwestycyjnymi. Do takich przepisów należy wymóg przeprowadzenia procedury z zakresu oceny oddziaływania na środowisko jako gwarancji zachowania standardów jakości środowiska. Przeprowadzenie procedur środowiskowych – oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – zapewni realizację działań stanowiących przeciwdziałanie ubytkom czy pogorszeniu stanu przyrody w szczególności cennych siedlisk gatunków chronionych lub uzyskanie i wykonanie działań rekompensujących straty.

Akty prawa krajowego uwzględniają wytyczne, cele i zasady określone w aktach międzynarodowych w tym prawie Wspólnoty Europejskiej. Istotną zasadą realizowaną na mocy prawa krajowego zgodnie z wytycznymi UE jest wprowadzanie takich procedur i rozwiązań prawnych, aby z jednej strony zachować przyrodę w stanie nienaruszonym, a z drugiej umożliwić rozwój przy poszanowaniu interesu i opinii społeczności lokalnych.

Mimo iż plan stanowi dokument o znaczeniu lokalnym, to przy jego sporządzaniu uwzględniono cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym dotyczące głównie:

- ochrony powierzchni ziem i racjonalnego gospodarowania i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach odrębnych, tj.:
 - Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.;
 - Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004;
 - Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
 - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi;
 - Europejska Konwencja Krajobrazowa – Florencja 2000;
 - Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenia odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej określonej w przepisach szczegółowych, tj.:
 - Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027;
 - Ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r.;
 - Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
 - Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków,

- o także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych;
 - o Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych;
 - o Ramowa Dyrektywa Wodna (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej;
 - o Dyrektywa powodziowa 2007/60/WE;
- ochrony powietrza określonych w przepisach szczegółowych, tj.:
 - o Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu,
 - o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu;
 - o Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 24 września 2020 r. w sprawie standardów emisyjnych dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania odpadów;
 - o Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027;
 - o Dyrektywa 96/62/EU z dnia 27 września 1996r. w sprawie jakości powietrza;
- utrzymania norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych, tj.:
 - o Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.;
 - o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- prawidłowej gospodarki odpadami i określonej w przepisach szczegółowych, tj.:
 - o Ustawa 14 grudnia 2012 o odpadach;
 - o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów;
 - o Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027;
 - o Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022;
- ochrony korytarzy ekologicznych – zachowania i kształtowania ich drożności ekologiczno-przestrzennej zgodnie z dokumentami:
 - o Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego;
 - o Ustawa o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004r.;
- utrzymania procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, różnorodności biologicznej, ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami oraz utrzymania i przywracania do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych zgodnie z:
 - o Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
 - o Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.;
 - o Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem;
 - o Konwencja o różnorodności biologicznej Rio de Janeiro z 1992;
- ochrony dzikiej fauny i flory oraz siedlisk naturalnych:
 - o Dyrektywa Rady Europy w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków (2009/147/EW);
 - o Dyrektywa Rady Europy w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (92/43/EWG);

- Dyrektywa Rady w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (79/409/EWG);
- Konwencja Berneńska o ochronie gatunków dzikiej fauny i flory europejskiej oraz siedlisk;
- Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt - Bonn 1979;
- Porozumienie o ochronie nietoperzy w Europie - Londyn 4 grudnia 1991r. (Dz. U. nr 96 poz.1112 z dnia 3 grudnia 1999 r.)
- Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza, jako środowisko życiowe ptactwa wodnego – Ramsar 1971;
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt;
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin;
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów;
- lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych, optymalizacji potrzeb transportowych, wykorzystywania odnawialnych źródeł energii i zachowania proporcji pomiędzy terenami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi zgodnie z:
 - Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008;
 - Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie;
 - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
 - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów;
 - Dyrektywa 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko;
 - Konwencja z Espoo z 1991 r. o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście, transgranicznym.

8. Przewidywane oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Przeznaczenie terenów pod planowane funkcje będzie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, w tym może powodować uciążliwości rozumiane jako wszelkie zjawiska wpływające negatywnie na stan środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi. Te niedogodności czy dysfunkcje środowiska są najczęściej wynikiem przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska. Ostatecznej oceny dokonuje się w Raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, przy czym należy brać pod uwagę fakt, iż żadna inwestycja nie może być oddana do użytkowania, jeśli nie spełnia standardów jakości środowiska.

Analizowany dokument w większości adaptuje istniejące na tym terenie przeznaczenie terenu wraz z ustaleniem wskaźników zagospodarowania terenu. Zmiana użytkowania dotyczy niewielkich terenów w ramach Obszarów Uzupełnienia Zabudowy poprzez przekształcenie terenów rolniczych w tereny mieszkaniowe. Na niewielkich obszarach gminy wyznaczono także strefę gospodarczą lub dopuszczającą wielkotowarową produkcję rolną. Potencjalnie z tymi terenami mogą być związane negatywne oddziaływania, takie jak:

- emisja zanieczyszczeń do atmosfery (wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza),
- emitowanie hałasu,
- wytwarzanie odpadów komunalnych,
- oddziaływanie na krajobraz,
- wprowadzenie ścieków i innych zanieczyszczeń do wód lub do gruntu.

Planowane strefy (w szczególności gospodarcza i produkcji rolniczej) mogą znacząco oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, także podczas prac budowlanych. Jednak pomimo bezpośredniego i stałego charakteru niektórych oddziaływań przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych i prowadzeniu stałego, rzetelnego monitoringu poinwestycyjnego przekroczenie standardów środowiska określonych prawem jest mało prawdopodobne.

8.1. Oddziaływanie na ludzi

Projekt planu ogólnego będzie wpływał na warunki życia społeczności lokalnej poprzez wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie zapisy projektu planu niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Plan ogólny ograniczy również niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy w tym mieszanie funkcji uciążliwej z mieszkaniową. Ustalenia planu ogólnego odnosząc się szeroko (ramowo) do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych przy jednoczesnej dbałości o środowisko.

W przypadku nowej lokalizacji funkcji usługowej, charakter działalności, która będzie najmniej kolizyjna z zabudową mieszkaniową oraz zasady takiego zagospodarowania zostanie rozstrzygnięty na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny nie posiada narzędzi konkretyzujących charakter zainwestowania terenów, co jest z kolei możliwe w planie miejscowym. Takie działanie sprawi, że budynki będące miejscem prowadzenia nieuciążliwej działalności będą lokalizowane bliżej zabudowy mieszkaniowej, a te o znacznym oddziaływaniu będą oddalone od istniejących terenów mieszkaniowych.

8.2. Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy i różnorodność biologiczną

Oddziaływanie o charakterze negatywnym na faunę i florę gminy Łomazy wiąże się przede wszystkim ze zmniejszaniem powierzchni biologicznie czynnej, co jest konsekwencją lokalizacji nowych budynków mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych. Wycinka roślinności, w tym drzew, ma miejsce również w przypadku budowy sieci gazowej i elektroenergetycznej. Lokalizacja nowych obiektów może stanowić barierę dla swobodnego poruszania się zwierząt, a usuwanie roślinności zabiera im schronienie. Zmiana funkcji terenów rolnych i nieużytków na tereny zabudowy zagrodowej mogą wpłynąć na stan ilościowy i gatunkowy flory opracowywanej gminy. Również nieprawidłowa gospodarka rolna i wprowadzanie monokultur ma niekorzystny wpływ na bioróżnorodność. Z uwagi na niezbyt bogaty gatunkowo charakter wspomnianych terenów, zmiany będące konsekwencją realizacji ustaleń studium nie będą znaczące.

Ustalenia planu ogólnego gwarantują zachowanie terenów o szczególnie cennym znaczeniu przyrodniczym, uwzględniając jednocześnie ochronę zdrowia i życia mieszkańców gminy i dbałość o ich dobra materialne. Oddziaływanie ustaleń planu ogólnego na faunę i florę może mieć charakter bezpośredni i długoterminowy.

8.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowej i podziemne

W planie ogólnym uwzględniono możliwość realizacji nowej zabudowy w ramach stref planistycznych oraz obszarów uzupełnienia zabudowy. Powstanie nowych obiektów kubaturowych oraz powstanie utwardzeń związanych z planowanym przeznaczeniem terenów spowoduje zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej. Projekt planu ogólnego ustala minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Będzie to miało negatywne, choć nieznaczne w skali gminy oddziaływanie na retencję wody.

Infiltracja wód opadowych z powstałych terenów może spowodować zanieczyszczenia wód podskórnych oraz powierzchniowych. Warunki geologiczne na opracowywanym terenie wpływają na dobrą izolacyjność wód głębinowych, przez co zagrożenie dla tych wód wynikające z projektowanego zagospodarowania jest znikome. Oddziaływanie będzie mieć charakter bezpośredni, długoterminowy, stały i negatywny, ale tylko w skali lokalnej.

Ustalenia projektu planu ogólnego, ze względu na stopień szczegółowości dokumentu, nie uwzględniają w bezpośredni sposób przepisów w zakresie ochrony środowiska i ochrony wód przed zanieczyszczeniem, jednakże poprzez ustalone strefy planistyczne oraz wskaźniki urbanistyczne plan ogólny ogranicza oddziaływanie jego ustaleń na hydrosferę.

Obszar zmiany planu miejscowego znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 224 „Subzbiornik Podlasie”. Pozytywnym oddziaływaniem na wody podziemne będzie ograniczenie terenów umożliwiających realizację inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ze względu na dobre warunki geologiczne, nie powinny powstać oddziaływania wpływające istotnie negatywnie na wody podziemne. W związku z powyższym nie przewiduje się wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań.

Ustalenia projektu planu ogólnego nie stwarzają zagrożenia dla jakości wód powierzchniowych a tym samym nie stwarzają zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych dla Jednolitych Części Wód Podziemnych oraz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych zlokalizowanych w granicach opracowania planu. Ograniczenie rozpraszania zabudowy do terenów istniejących oraz zlokalizowanych w granicach obszarów uzupełnienia zabudowy może jednak ograniczać wpływ zainwestowania na wody podziemne.

Ustalenia planu ogólnego są zgodne z celami środowiskowymi Planu gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300).

Celem ochrony wód jest również utrzymywanie lub poprawa jakości wód oraz biologicznych stosunków w środowisku wodnym.

Nie przewiduje się natomiast:

- pogorszenia stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego albo zagrożenia nieosiągnięciem dobrego stanu bądź potencjału ekologicznego dla wód powierzchniowych,
- pogorszenia stanu ilościowego i chemicznego albo zagrożenia nieosiągnięciem dobrego stanu ilościowego i chemicznego dla wód podziemnych.

Zapisy planu ogólnego gwarantują ochronę wód przed wprowadzaniem do nich zanieczyszczeń co zapobiegnie pogorszeniu stanu wód. Plan ogólny zapewnia równowagę między poborem a zasilaniem

wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan. Oddziaływania na wody charakteryzowane są jako zarówno bezpośrednie jak i pośrednie, o różnym rozmieszczeniu czasowym, ale zawsze lokalnej skali.

8.4. Oddziaływanie na powietrze i klimat

Najistotniejsze w kwestii emisji gazów i pyłów do atmosfery są ustalenia planu ogólnego, które dotyczą układu drogowego i komunikacji. Ważne w tym względzie są również indywidualne źródła ciepła, a także rolnictwo (fermy hodowlane). Oddziałują one na takie aspekty jak:

- niska emisja (przemysł, usługi, ogrzewanie budynków mieszkalnych, kotłownie),
- komunikacyjne źródła zanieczyszczeń,
- emisja niezorganizowana,
- źródła energetyczne i przemysłowe,
- emisja odorów (fermy hodowlane).

Podstawowym zanieczyszczeniem dostającym się do powietrza atmosferycznego jest dwutlenek węgla, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla oraz pył, w skład którego wchodzi metale ciężkie.

Ze względu na typ zanieczyszczeń wyróżnia się:

- gazowe (CO₂, SO₂, CO, CH₄ i inne),
- pyłowe (pyły mineralne różnych frakcji, popioły i sadza),
- aerozolowe (kondensacja pary wodnej i kwaśnych deszczów na cząstkach pyłowych),
- biologiczne (pyłki roślin, zarodniki grzybów, drobnoustroje).

Realizacja celów projektu planu ogólnego spowoduje w większości pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie poprawy jakości powietrza oraz oddziaływania „niskiej emisji” zanieczyszczeń poprzez ograniczenie rozpraszania nowej zabudowy. Oddziaływanie negatywne wynikać będzie z lokalizacji ferm hodowlanych i biogazowni, w których może być odnotowana wzmożona emisja gazów pochodzenia organicznego.

8.5. Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby

Na obszarze opracowania nie przewiduje się większych zmian rzeźby terenu. Przekształceniom mogą ulec jedynie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i pracami ziemnymi. Wszelkie tego typu przekształcenia, prowadzące do wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budynków i obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiążą się z trwałym i nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby. Mogą w ten sposób powstawać nowe formy antropogeniczne, takie jak zwałowiska, nasypy, powierzchnie niwelowane. Ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak również wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinien w znacznym stopniu ograniczyć nieracjonalne przekształcanie powierzchni ziemi na znacznych obszarach gminy.

Ponadto prace ziemne związane z procesem inwestycyjnym powodują powstawanie mas ziemnych, które należy w odpowiedni sposób zagospodarować. W związku z tym zagospodarowanie mas ziemnych pochodzących z wykopów, a spełniających standardy jakości gleby lub ziemi powinno być dokonywane w granicach działki budowlanej, poprzez wykorzystanie ich do kształtowania terenów zieleni towarzyszącej inwestycjom, z dopuszczeniem innych możliwości ich zagospodarowania, pod warunkiem zgodności postępowania z przepisami odrębnymi (np. ustawa o odpadach).

W planie ogólnym nie planuje się inwestycji, które mogłyby zanieczyścić glebę i ziemię w przypadku niestosowania się do zasad prawidłowej gospodarki odpadami. Założenia w zakresie gospodarki wodno-sieciowej i gospodarki odpadami są odpowiednie i nie zagrażają środowisku gminy Łomazy.

Zagrożeniem dla gleb i powierzchni ziemi może być lokalne skażenie wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu (droga wojewódzka nr 812). Powodowane jest ono przede wszystkim stosowaniem soli drogowej i wyciekami paliwa i olejów z pojazdów w przypadku wypadków komunikacyjnych. Lokalizacja ferm hodowlanych i biogazowni również może wpłynąć na lokalne, punktowe skażenia gleb substancjami organicznymi.

8.6. Oddziaływanie na krajobraz, obszary chronione i obszary Natura 2000

Projekt planu ogólnego przewiduje ochronę terenów otwartych przed rozproszoną zabudową. Obszary te posiadają cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe, w związku z czym posiadają dużą wartość w systemie przyrodniczym gminy.

Inwestycje związane z rozwojem zabudowy w gminie nie wpłyną znacząco na ogół cech przyrodniczych i antropogenicznych, gdyż omawiany obszar charakteryzuje się niskim stopniem zurbanizowania. Z uwagi na prawdopodobieństwo eliminacji rodzimych gatunków fauny i flory, obszary objęte zabudową, jak również towarzysząca im infrastruktura techniczna i drogowa stanowią obszary cechujące się przeciętnymi i niskimi walorami przyrodniczymi gminy. Niskie walory przyrodnicze przypisano także terenom przemysłu i składów, których działalność wyraźnie ingeruje w system przyrodniczy gminy i jej krajobraz.

Na terenie gminy Łomazy obszary chronione stanowią jedynie użytki ekologiczne i pomniki przyrody. Położenie tych terenów w granicach strefy otwartej powoduje brak wpływu ustaleń planu ogólnego na te tereny lub pozytywny wpływ. W granicach gminy oraz w jej bliskim sąsiedztwie nie występują natomiast obszary Natura 2000.

8.7. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Gmina Łomazy jest stosunkowo uboga w surowce mineralne. Na jej terenie występują wyłącznie udokumentowane złoża surowców skalnych w okolicach miejscowości Łomazy i Wola Dubowska. Nie ustanowiono dla tych złóż obszarów i terenów górniczych, oraz zachowano je jako strefa otwarta.

W związku z powyższym nie występuje oddziaływanie ustaleń planu ogólnego na zasoby naturalne.

8.8. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Gmina posiada w swoim obrębie zabytki wpisane do rejestru zabytków, obejmującego wyszczególnione obiekty ścisłą ochroną konserwatorską. Znajdują się tam również budynki, które powinny być w przyszłości objęte pośrednią ochroną konserwatorską. Zachowane budynki o znaczeniu zabytkowym ujęte są w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Projekt planu ogólnego nie przewiduje negatywnego wpływu planowanych inwestycji na istniejące dobra materialne gminy. Głównym założeniem dokumentu jest zachowanie i tworzenie ładu przestrzennego, dzięki któremu możliwa jest dbałość o dziedzictwo kulturowe gminy.

8.9. Transgraniczne oddziaływanie

Realizacja zapisów planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym nie prognozuje się dalekosiężnych (sięgających poza granice kraju) transgranicznych oddziaływań na środowisko.

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Zaproponowane w projekcie planu ogólnego układy przestrzenne gminy będą mieć wpływ na obszary zlokalizowane w jego sąsiedztwie oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań.

Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu planu ogólnego, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony w zgodzie z obowiązującymi przepisami dot. sporządzania projektu planu ogólnego, z wykorzystaniem wniosków i rozwiązań obowiązujących na terenie gminy dokumentów planistycznych (m. in. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego). Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejącego dokumentu.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.

10. Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko

W działaniach tych szczególny nacisk położony powinien być na ograniczenie inwestycji mogących mieć negatywny wpływ na środowisko, a także na zadrzewianie, dolesianie, ochronę obszarów chronionych.

Stan funkcjonowania środowiska przyrodniczego przy obecnym stanie zagospodarowania obszaru objętego opracowaniem jest dobry. Zapisy projektu planu ogólnego omówione w rozdziale 7 oraz ich oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska opisane w rozdziale 8, zapewniają ograniczenie ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko istniejących i projektowanych funkcji.

Planowany rozwój terenów zabudowanych uwzględnia rozwój infrastruktury technicznej, która pozwoli na zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej na terenach zurbanizowanych, a zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiska przyrodniczego są wystarczająco restrykcyjne, aby niwelować wszelkie negatywne skutki realizacji nowej zabudowy. Dodatkowo dopuszczenie w Planie ogólnym realizację instalacji OZE (elektrowni słonecznych i biogazowni w ramach stref SR i SO) na części stref pozwoli na redukcję emisji zanieczyszczeń do środowiska związanych ze spalaniem nieodnawialnych źródeł energii w pozostałych strefach.

Jednocześnie uszczegółowienie ustaleń Planu ogólnego poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przy odpowiednim monitoringu procesu planistycznego, nie powinna spowodować istotnego negatywnego oddziaływania na obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.).

W przypadku inwestycji drogowych w sąsiedztwie opracowywanego terenu dla zabezpieczenia przed hałasem może być konieczne wykonanie ekranów akustycznych w sąsiedztwie stref związanych z zagospodarowaniem i użytkowaniem przez ludzi oraz w sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo. Pozwoli to na ochronę ludności i fauny przed nadmiernym oddziaływaniem terenów komunikacji drogowej na klimat akustyczny.

W planie ogólnym zawarto wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian w przeznaczeniu terenów.

11. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu planu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków realizacji zapisów Planu Ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydaniu pierwszych decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument. Wynika to z faktu, iż plan ogólny stanowi dokument prawa miejscowego i jest podstawą jedynie do opracowania decyzji o warunkach zabudowy lub miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Nie jest natomiast podstawą do wydawania pozwolenia na budowę.

Monitorowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy będzie następować poprzez analizę, o której mowa w art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, której Wójt musi dokonać przynajmniej raz w czasie trwania kadencji.

W zakresie ochrony środowiska prowadzony jest monitoring przeprowadzany przez odpowiednie służby, zarówno ochrony środowiska, przyrody czy sanitarne. Należą do nich m.in. Główny i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny oraz Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, jak i wydziały ochrony środowiska urzędu wojewódzkiego, powiatowego oraz gminy Łomazy.

Polega on na corocznej analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu (w szczególności dotyczącego: stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, klimatu akustycznego, gleb) oraz na analizie i ocenie innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji. Wyniki monitoringu stanu środowiska przyrodniczego są publikowane w odpowiednich opracowaniach, takich jak np. Raport o stanie środowiska w województwie podkarpackim, wydawanym co roku.

Dodatkowo w zakresie indywidualnych rozwiązań dotyczących gospodarki ściekowej na terenie gminy wskazuje się na uwzględnienie przeprowadzania okresowych kontroli dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych, w tym częstotliwości ich opróżniania, a w przypadku indywidualnych oczyszczalni ścieków – przeprowadzania okresowych kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych.

Ze względu na umożliwienie zapisami projektu Planu ogólnego częściowej ekspansji zabudowy na terenach rolniczych, należy przestrzegać wytycznych zapisanych ww. projekcie, ilości terenu

biologicznie czynnego oraz przestrzegać linii zabudowy od lasu, dla inwestycji sąsiadujących z obszarami chronionymi i innymi terenami leśnymi.

Jednocześnie poza aspektem środowiskowym, ważny jest aspekt społeczny skutków realizacji zapisów Planu ogólnego. Sporządzający plan może zbadać stopień zadowolenia mieszkańców gminy z tych postanowień drogą ankietową bądź poprzez wprowadzenie konsultacji społecznych, przeprowadzanych przy okazji analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Niniejsza prognoza dotyczy oceny oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Łomazy. Prace nad opracowywanym dokumentem zostały wszczęte uchwałą Nr XLV/405/24 Rady Gminy Łomazy z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Łomazy.

Analizie i ocenie poddano projekt planu ogólnego wraz z katalogiem stref planistycznych. danymi przestrzennymi oraz rysunkiem projektu planu w skali 1:20000.

W planie ogólnym gminy Łomazy określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Wiodące znaczenie przy wydzielaniu ww. stref miała istniejąca struktura funkcjonalno-przestrzenna oraz obowiązujące na terenie gminy Łomazy dokumenty planistyczne, w tym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łomazy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Istotne znaczenie przy określaniu stref planistycznych miały także dokumenty o charakterze strategicznym (również na szczeblu powiatowym i wojewódzkim) obowiązujące na terenie gminy, do których należą:

- Strategia rozwoju województwa Lubelskiego do 2030 roku przyjęta Uchwałą Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r.,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022 uchwalony Uchwałą Nr IV/98/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 11 marca 2019 r.,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego uchwalony Uchwałą Nr III/44/2024 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 czerwca 2024 r.,
- Strategia Rozwoju Powiatu Bialskiego na lata 2018-2026 uchwalona Uchwałą Nr VI/38/2018 Rady Powiatu w Białej Podlaskiej z dnia 28 lutego 2019 roku,
- Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Bialskiego na lata 2022-2025 uchwalony Uchwałą Nr LV/357/2022 Rady Powiatu w Białej Podlaskiej z dnia 22 grudnia 2022 r.,
- Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Doliny Zielawy na lata 2023-2030 uchwalona Uchwałą Nr XLIII/382/23 Rady Gminy Łomazy z dnia 29 grudnia 2023 r.,
- Gminny Program Rewitalizacji przyjęty Uchwałą Nr V/42/24 Rady Gminy Łomazy z dnia 13 sierpnia 2024 r.,
- Wykaz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków Województwa Lubelskiego, zabytki nieruchome – Powiat Bialski, gmina Łomazy,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łomazy uchwalony Uchwałą Nr r XIII/94/16 z dnia 8 czerwca 2016 r.

Plan ogólny zakłada wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową – jako stref wiodących wyznaczonych na podstawie istniejących uwarunkowań, tj. kontynuacji istniejącego zainwestowania, realnego zapotrzebowania, a także zapewnienia wyższego poziomu usług dla jego mieszkańców z zachowaniem obecnego charakteru gminy. Jako funkcje uzupełniające wprowadzono do projektu planu strefy usługowe oraz strefy zieleni i rekreacji.

Dodatkowo uwzględniono w projekcie planu istniejące strefy gospodarcze w odpowiedniej odległości od planowanej zabudowy mieszkaniowej. W planie ogólnym, przy wyznaczaniu stref wzięto pod uwagę tereny cenne przyrodniczo (prawnie chronione użytki ekologiczne, tereny otwarte), dla których wiodącą funkcją jest strefa otwarta bez możliwości zabudowy (miejscami strefa zieleni rekreacyjnej). Przebieg terenów łąkowych wzdłuż istniejących cieków wodnych w planie ogólnym został w większości zaadaptowany jako strefa otwarta bez prawa zabudowy, co także ma na celu ochronę tych obszarów.

Omawiamy dokument zachowuje również istniejące grunty leśne stanowiące ok. 30% obszaru gminy (głównie istniejące kompleksy leśne w południowej części gminy) oraz większość gruntów rolnych (w tym gruntów chronionych klasy III). W ustaleniach planu ogólnego uwzględnia się istniejącą obsługę komunikacyjną gminy w zakresie ruchu samochodowego.

W planie ogólnym dla gminy Łomazy ustalono następujące strefy planistyczne:

- 1) SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- 2) SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- 3) SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- 4) SU – strefa usługowa,
- 5) SP – strefa gospodarcza,
- 6) SR – strefa produkcji rolniczej
- 7) SI – strefa infrastrukturalna,
- 8) SN – strefa zieleni i rekreacji,
- 9) SC – strefa cmentarzy,
- 10) SO – strefa otwarta,
- 11) SK – strefa komunikacji,

Ze względu na brak takich terenów, w planie ogólnym nie wyznaczono stref handlu wielkopowierzchniowego (SH) oraz stref górnictwa (SG).

Dla każdej z tych stref, w niezbędnym zakresie, ustalono następujące parametry:

- 1) profil funkcjonalny stref planistycznych,
- 2) maksymalną nadziemną intensywność zabudowy (dla stref wymienionych w pkt 1-6),
- 3) maksymalną wysokość zabudowy (dla stref wymienionych w pkt 1-6),
- 4) maksymalny udział powierzchni zabudowy (dla stref wymienionych w pkt 1-6),
- 5) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (z wyjątkiem stref określonych w pkt 10-11).

W planie ogólnym nie ustalono gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej oraz obszarów zabudowy śródmiejskiej.

Niniejsza prognoza złożona jest z trzech części. Pierwsza część stanowi przedstawienie istniejących uwarunkowań środowiska przyrodniczego wraz z oceną ich stanu, z uwzględnieniem podziału na jego poszczególne elementy:

- 1) położenie i zróżnicowanie fizycznogeograficzne,
- 2) budowę geologiczną i rzeźbę terenu,
- 3) złoża kopalin,
- 4) wody powierzchniowe i podziemne,
- 5) gleby,
- 6) środowisko,
- 7) warunki klimatyczne,
- 8) obszary objęte ochroną prawną,

- 9) hałas,
- 10) zabytki.

Gmina Łomazy położona jest w północno-wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie bialskim. Siedzibą gminy jest miejscowość Łomazy. Odległość z centralnej części gminy do przejść granicznych z Białorusią wynosi: 38 km do przejścia w Terespolu i 33 km do przejścia w Sławatyczach. Powierzchnia gminy wynosi 19 860 ha, z czego użytki rolne zajmują ok 72,4% powierzchni gminy. Gmina ma zatem charakter typowo rolniczy. Lesistość gminy wynosi ok. 29,8 % powierzchni gminy.

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym (Solon i in., 2018) gmina Łomazy położona jest w obrębach mezoregionów Zakłęśłość Łomaska (845.11) i Wysoczyzna Parczewsko-Kodeńska (845.12) zaliczanych do makroregionu Polesie Zachodnie, podprowincji Polesie, prowincji Niż Wschodniobałtycko-Białoruski.

Obszar opracowania znajduje się w zasięgu południowo-zachodniej części platformy wschodnioeuropejskiej, na zrębie łukowskim (wyniesienie łukowsko-sławatyckie). Budowa geologiczna analizowanego terenu jest urozmaicona. W podłożu znajdują się utwory kredy, trzeciorzędu i czwartorzędu. Obecna rzeźba przedmiotowego obszaru została w znacznym stopniu, ukształtowana podczas zlodowacenia środkowopolskiego w czwartorzędzie.

Charakterystycznymi elementami rzeźby są tu różnej wielkości, często połączone ze sobą zagłębienia (o głębokości 1-4 m), będące zakumulowanymi równinami pojeziornymi o zróżnicowanej genezie. Szczególnie duże ich nagromadzenie występuje w południowej części gminy. Układ sieci rzecznej zdeterminowany jest przebiegiem i rozmieszczeniem starszych zagłębień pojeziornych, które adaptowane są na odcinki dolin rzek, z zachowaniem ich pierwotnych cech geomorfologicznych.

Obecny system rzeczny nawiązuje do ww. starych obniżień pojeziornych. W dnach dolin rzecznych znajdują się równiny torfowe o miąższości od 0,5 do 2,0 m. Bardziej wyraźny charakter typowych dolin rzecznych mają jedynie krótkie odcinki (pomiędzy obniżeniami pojeziornymi) doliny Zielawy oraz w większym stopniu Grabarki i Rudki. Jedynym, wyróżniającym się wysokościowo elementem morfologicznym na obszarze gminy jest zbudowany głównie z piasków ze żwirami kem, znajdujący się na wschód od miejscowości Łomazy (10 m wysokości względnej). W okolicach Kolonii Huszcza II i Kopytnika znajdują się płyty cienkie i niewielkie powierzchniowo piasków eolicznych, o wysokości względnej 1-3 m.

Korzystnymi parametrami geologiczno-inżynierskimi cechują się na tym terenie piaszczyste powierzchnie sandrowe z okresu zlodowacenia Warty oraz w mniejszym stopniu z okresu zlodowacenia Odry, których duża część na terenie gminy zajęta jest przez lasy. Do obszarów o niekorzystnych warunkach podłoża budowlanego na analizowanym terenie zaliczono powierzchnie, na których występują słabonośne grunty spoiste znajdujące się w stanie plastycznym i miękkoplastycznym, jak również pochodzenia organicznego i mineralnoorganicznego. Ponadto jako niekorzystne zakwalifikowano obszary o płytkim położeniu zwierciadła wód gruntowych (powyżej 2 m p.p.t.), tj. obniżone tereny podmokłe i zabagnione, związane z zagłębieniami bezodpływowymi i dolinami rzek (głównie Zielawy, Muławy, Żarnicy, Lutni, Grabarki i Rudki). Płytkim zaleganiem wód gruntowych charakteryzują się także obszary sandrowe, gdzie pokrywa piaszczysta nie przekracza 2 m miąższości, a podścielającymi utworami są słaboprzepuszczalne gliny zwałowe, iły i mułki zastoiskowe.

Na obszarze opracowania zlokalizowane są 4 złoża kopalin. Łomazy są złożem surowców ilastych ceramiki budowlanej wykorzystywanych głównie do wyrobu ceramiki czerwonej oraz wyrobów grubościennych. Wszystkie złoża znajdują się w północnej części gminy. Obecnie nie są one wydobywane, a ich obszar zajmują tereny użytkowane rolniczo (Łomazy, Wola Dubowska), bądź

nieużytki (Łomazy-Kolonia). Aktualnie na terenie gminy nie występują obszary górnicze. Na terenie opracowania nie wyznaczono także obszarów perspektywicznych.

Gmina Łomazy położona jest w dorzeczu lewobrzeżnego dopływu Bugu – Krzny. Obszar odwadnia w kierunku północnym i północno-wschodnim Zielawa wraz z dopływami, w tym Grabarka, Żarnica i Lutnia oraz rzeka Rudka. Sieć hydrograficzna na opisywanym obszarze jest w ogromnym stopniu przekształcona w wyniku szeroko zakrojonych prac melioracyjnych z okresu budowy kanału Wieprz-Krzna. Naturalne koryta rzek zostały wyprostowane i zamienione w sztuczne kanały, którym towarzyszy im system rowów melioracyjnych odwadniających dna dolin i obniżeń. Obecnie, oprócz sporadycznie występujących niewielkich oczek wodnych, brak jest na obszarze gminy naturalnych i sztucznych stałych zbiorników wód stojących. Typ wszystkich cieków w JCWP to potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych.

Według Atlasu hydrogeologicznego Polski, obszar gminy zaliczany jest do subregionu podlasko-poleskiego. Gmina Łomazy położona jest w regionie środkowej Wisły, w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – Subzbiornik Podlasie nr 224 oraz jednolitej części wód podziemnych nr 67 (PLGW200067). Wody podziemne na terenie opracowania eksploatowane są z czwartorzędowego poziomu wodonośnego sięgającego 20-60 m, zapewniając wodę zdatną do spożycia i celów gospodarczych. Charakteryzują się zmiennością w wykształceniu litologicznym i miąższości warstwy wodonośnej. Wydajności z pojedynczych otworów, ujmujących poziom dolny są bardzo zróżnicowane – od kilku do ponad 70 m³/h. Obydwa poziomy czwartorzędowe posiadają więź hydrauliczną, więc w tym przypadku można mówić o wspólnym zwierciadle wody w utworach czwartorzędowych. Trzeciorzędowe piętro wodonośne powiązane jest z zasobnymi w wodę utworami oligocenu. Ma niewielkie znaczenie użytkowe na obszarze gminy. Wydajność z pojedynczego otworu często przekracza 70 m³/h. Wody podziemne na obszarze gminy Łomazy wykorzystywane są głównie do zaopatrzenia ludności, w mniejszym stopniu w rolnictwie, a w marginalnym w przemyśle. Ujęcie wód podziemnych znajduje się w Łomazach przy ul. Podrzecznej. Jest to jedno z ujęć w regionie o największych zasobach eksploatacyjnych (powyżej 20 m³/h).

GZWP nr 224 Subzbiornik Podlasie obejmuje tylko skrajnie zachodnią część gminy. Jest to zbiornik wyznaczony na utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne to 75 tys. m³/d. Jest to zbiornik porowy, o średniej głębokości ujęć wód podziemnych 90 m. Wykazuje wysoką odporność na zanieczyszczenia, posiada miąższość izolacyjną do 50 m.

JCWPd nr 67 ma powierzchnię 5200,81 km² i złożona jest z 5 poziomów wodonośnych. Poziom przypowierzchniowy zasilany jest przez wody powierzchniowe, a drenowany przez rzeki, natomiast głębsze przez przesączanie z wyższych warstw. Strefa aktywnej wymiany wód sięga do 120 m p.p.t. JCWPd nr 67 charakteryzuje się nadwyżką zasobów wody nad poborem nawet do 13%. Utwory wodonośne zasilane są z kierunku wschodniego (Białoruś). Są to wody dobrej jakości, wymagają prostego uzdatniania.

Gmina Łomazy zaliczana jest do białkopodlaskiego regionu glebowo-rolniczego. Pokrywa glebowa regionu wykształciła się z piasków pochodzenia wodno-lodowcowego, pyłów napływowych, glin zwałowych oraz utworów organogenicznych. W obniżeniach pojeziernych występują gleby bagienne. Występują tu głównie gleby pseudobielicowe i gleby brunatne wylugowane, zaliczane do kompleksu żyniego słabego, a w północnej części gminy do kompleksu żyniego bardzo dobrego. W gminie przeważają grunty klasy V i IV – mało urodzajne. Grunty klas I i II nie występują wcale, a klasy III zajmują zaledwie 1,63% powierzchni użytków rolnych gminy. Gleby najszabsze obejmują tereny położone we wschodniej części gminy – za wyjątkiem krańca południowo-wschodniego, gdzie przeważają gleby klasy IV. Ponadto gleby klas V i VI występują punktowo na całym obszarze opracowania. Niewielkie obszary

dobrych gleb koncentrują się głównie w dolnym odcinku rzeki Grabarki, wzdłuż Rudki, w północno-zachodniej, południowej i południowo-wschodniej części gminy. Użytki zielone na obszarze gminy wytworzyły się na torfach głębokich lub średniogłębokich, część natomiast położonych dalej od cieków powierzchniowych na glebach z pyłów i piasków wodnego pochodzenia. Większe obszary użytków zielonych znajdują się głównie we wsiach: Wólka Korczowska, Krasówka, Dubów, Krasówka, Jusaki - Zarzeka.

Podstawowy szkielet systemu przyrodniczego gminy Łomazy kształtuje dolina Zielawy oraz lasy Nadleśnictwa Biała Podlaska. Uzupełnieniem tych elementów pozostają doliny mniejszych rzek, kompleksy lasów prywatnych oraz zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne. W systemie przyrodniczym gminy pod względem hierarchii wartości przyrodniczych można wyróżnić obszary o randze krajowej (lasy Nadleśnictwa Biała Podlaska oraz dolina Zielawy) oraz lokalnej (kompleksy lasów prywatnych, doliny pozostałych cieków wodnych, pomniki przyrody). Na terenie gminy Łomazy nie występują obszary objęte ochroną prawną Natura 2000. Do pozostałych obszarów i obiektów objętych ochroną prawną należą użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody (5 pomników przyrody).

System przyrodniczy oparty na dolinach rzecznych zachowuje ciągłość i dzięki temu gwarantuje niezachwianą równowagę ekologiczną. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku kompleksów leśnych, których rozproszenie utrudnia zachowanie płynności ciągów ekologicznych w gminie. Pozostałe tereny, zagospodarowane przez człowieka, tworzą ośrodki osadnicze powiązane układami drogowymi oraz rozległe tereny rolnicze.

Obszar gminy Łomazy cechuje wpływ ostrego klimatu kontynentalnego, z dużymi rocznymi amplitudami temperatury powietrza (ostrą zimą i ciepłym latem) oraz przewagą opadów letnich nad zimowymi. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7°C. Najcieplejszymi miesiącami są lipiec i sierpień, ze średnimi temperaturami +24 i + 23°C, najzimniejszymi natomiast są styczeń i luty, których średnie temperatury wynoszą -6,3 i -7,1°C. W ciągu roku na obszarze gminy występuje około 263 dni ze słońcem. Średnia roczna ilość opadów kształtuje się na poziomie ok. 527 mm. Średnia roczna wilgotność powietrza wynosi ok. 68-70%. Przeważają wiatry północno-zachodnie, o średniej prędkości 3-3,5 m/s. Wiatry silne występują przez około 12 dni w roku.

Klimat akustyczny na obszarze opracowania warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu samochodowego i jakość sieci drogowej, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy oraz występowanie zakładów usługowych, przemysłowych i terenów rekreacyjnych. Najistotniejszym źródłem hałasu na terenie gminy Łomazy jest ruch samochodowy odbywający się na drodze wojewódzkiej nr 812 Biała Podlaska – Wisznice – Włodawa – Chełm – Rejowiec – Krasnystaw. Poza wymienionym źródłem hałasu, na terenie opracowania nie ma innych istotnych źródeł, które mogą przyczynić się do przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu.

Zgodnie z Obwieszczeniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Nr 01/2025 z dnia 31 stycznia 2025 r., na obszarze gminy występują następujące zabytki wpisane do rejestru, w tym zespół kościoła pw. Św. Piotra i Pawła w Łomazach, kaplica cmentarna pw. Św. Jana w Łomazach oraz cmentarz mahometański w Studziance. Na terenie gminy występują także zabytki wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i Gminnej Ewidencji Zabytków.

Następnie prognoza dokonuje oceny ustaleń planu ogólnego, którego dokonano poprzez ocenę rodzajów oddziaływań ww. stref planistycznych na środowisko, a następnie ocenę oddziaływania ustaleń planu ogólnego na poszczególne elementy środowiska, w tym:

- 1) ludzi,
- 2) szatę roślinną, świat zwierzęcy i różnorodność biologiczną,

- 3) wody powierzchniowe i podziemne,
- 4) powietrze i klimat,
- 5) rzeźbę terenu i gleby,
- 6) krajobraz, obszary chronione i obszary Natura 2000,
- 7) zasoby naturalne,
- 8) zabytki i dobra materialne.

Ze względu na dużą odległość od granicy państwa oraz określone w planie ogólnym rozmieszczenie stref planistycznych pozwala stwierdzić, iż nie występuje transgraniczne oddziaływanie projektu planu ogólnego.

Zaproponowane w projekcie planu ogólnego układy przestrzenne gminy będą miały wpływ na obszary zlokalizowane w jego sąsiedztwie oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu planu ogólnego, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony w zgodzie z obowiązującymi przepisami dot. sporządzania projektu planu ogólnego, z wykorzystaniem wniosków i rozwiązań obowiązujących na terenie gminy dokumentów planistycznych (m. in. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego). Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejącego dokumentu.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.

13. Załączniki

1. Załącznik nr 1 – prognozowana jakość środowiska – rysunek w skali 1:20 000.
2. Załącznik nr 2 – przewidywane oddziaływanie ustaleń planu ogólnego – rysunek w skali 1:20 000.

14. Oświadczenie autora prognozy

Biała Podlaska, 11.08.2025 r.

OŚWIADCZENIE

Autora Prognozy Oddziaływania na Środowisko ustaleń Planu Ogólnego Gminy Łomazy

Ja, mgr inż. arch. Henryk Dołęgowski (nr upr. 259/BP/85), iż jako kierujący zespołem autorów „Prognozy Oddziaływania na Środowisko ustaleń Planu Ogólnego Gminy Łomazy” spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a, ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.)

mgr inż. arch. HENRYK DOŁĘGOWSKI
UPRAWNIENIA URBANISTYCZNE
Min. Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa – nr 812/89
Polskiej Izby Urbanistów – nr WA-037/KW/030/2014
Woj. Konserwatora Zabytków – nr 184